

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Obsah:

Dôvodová správa k návrhu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja“

Dôvodová správa k návrhu „Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obci Jasenov“.

Názov	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov na roky 2016 - 2020
Územné vymedzenie:	Prešovský kraj, okres Humenné, obec Jasenov
Územný plán obce schválený:	21.1.2011
Dátum schválenia PHSR:	27.4.2016
Dátum platnosti:	27.4.2016 – 31.12.2020
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	Máj 2016

Obsah

1.	Zhrnutie PHSR Jasenov	3
2.	Zámer spracovania PHSR	5
3.	Harmonogram spracovania PHSR	7
4.	Východiskové koncepčné dokumenty	9
5.	Analytická časť	9
5.1.	Analýza vnútorného prostredia	10
5.1.1.	Charakteristika územia	11
5.1.2.	História obce a kultúrne dedičstvo	13
5.1.3.	Prírodné charakteristicky a dedičstvo	14
5.1.4.	Demografia	15
5.1.5.	Vzdelávanie	19
5.1.6.	Zamestnanosť	19
5.1.7.	Pôda	20
5.1.8.	Priemysel a služby	21
a.	Infraštruktúra a občianska vybavenosť	21
b.	Obchod a služby	22
c.	Verejnoprospešné služby	22
d.	Rekreácia a šport	23
e.	Školstvo	24
f.	Organizačná štruktúra hospodárstva	24
5.1.9.	Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce	25
5.2.	Analýza prieskumu verejnej mienky	26
5.3.	Analýza pripravovaných projektov	42
5.4.	Analýza silných stránok a slabých stránok územia	43
5.5.	Analýza vonkajšieho prostredia	43
5.6.	Zhodnotenie súčasného stavu územia	45
i.	SWOT Analýza	45
ii.	STEEP analýza	47
i.	Analýza problémov a možných rizík	48
iii.	Analýza príčin a dôsledkov problémov	48
iv.	Prognóza budúceho vývoja a identifikácia východísk a kritických oblastí	49
6.	Strategická časť	50
6.1.	Vízia rozvoja územia	50
6.2.	Návrh a opis stratégie	50
6.3.	Strategické ciele	51
7.	Programová časť	54
7.1.	Opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým prioritám	54
7.2.	Prehliadka opatrení, projektov a aktivít podľa prioritných oblastí	56
7.3.	Súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov	58
8.	Realizačná časť	68
8.1.	Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii	68
8.2.	Popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR	68
8.3.	Stručný popis komunikačnej stratégie	69
8.3.1.	Cieľové skupiny	69
8.3.2.	Nástroje komunikácie	69
8.4.	Systém monitorovania a hodnotenia	71
8.5.	Akčný plán na obdobie dvoch rokov	72
9.	Finančná časť	75
9.1.	Finančné zabezpečenie realizácie	75
9.2.	Finančný plán	77
10.	Odporúčania	81
10.1.	Záver	81

1. Zhrnutie PHSR Jasenov

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov na obdobie 2016-2020“ (ďalej len PHSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja.

PHSR je základným programovým dokumentom podpory regionálneho rozvoja na lokálnej úrovni. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Prostredníctvom PHSR sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, hospodársku a environmentálnu oblasť.

Uznesením NR SR na základe zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve a vyšších územných celkoch, bola k 1.1.2002 konštituovaná aj obec Jasenov, ktorej hlavnou úlohou je zabezpečenie všestranného rozvoja obce a napĺňanie potrieb jej obyvateľstva. V zmysle zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky a zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja bol spracovaný „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja v obci Jasenov“, ako jeden z hlavných nástrojov na riadenie zmien v prospech obyvateľov obce.

Predkladaný návrh Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov pozostáva z piatich základných častí:

- I. Analytická časť
- II. Strategická časť
- III. Programová časť
- IV Implementačná časť
- V. Finančná časť

Prvé dve časti dokumentu sú podkladom pre stratégiu rozvoja, ktorá definuje víziu obce Jasenov, strategické ciele, špecifické ciele, priority a opatrenia v rámci nasledovných oblastí:

- Základná infraštruktúra
- Poľnohospodárstvo
- Ľudské zdroje
- Priemysel a služby
- Bývanie
- Školstvo

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov je spracovaný do úrovne opatrení, ktoré majú naplňať priority a dosahovať vytýčené strategické ciele. Pre ich financovanie budú využité prostriedky zo štátneho rozpočtu, súkromné prostriedky, verejné prostriedky a finančné prostriedky zo štrukturálnych a komunitárnych fondov EÚ.

Strategické témy, na ktorých sa hlavná plánovacia skupina zhodla, boli vybrané s ohľadom na celkové strategické zameranie programu rozvoja obce. Napríklad zlepšenie konkurenčného postavenia obce Jasenov v okrese Humenné v Prešovskom kraji vo vzťahu k iným obciam, ktoré sídlia v blízkosti veľkých miest, ale aj riešenie kľúčových sociálnych a hospodárskych potrieb obce, rozvoj turizmu.

Za strategické témy rozvoja Jasenov boli vybrané prierezové témy, ktoré sú navzájom previazané. Nie sú medzi nimi jednoznačné hranice. Zahŕňajú ekonomické aj sociálne aspekty. Riešiť ich separátne, bez chápania súvislostí a potrieb zmien v súvisiacich oblastiach, by nebolo efektívne, preto sú do programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov zaradené rovnocenne a tvoria jeho jadro.

Strategické rozvojové témy pre obdobie 2016 – 2020 sú:

- **Jasenov – zelená obec pre rodinu a tradície - srdce cestovného ruchu Pod Vihorlatom**, spoločenské organizácie, rozvoj voľnočasových aktivít
- Kvalita života a ľudské zdroje – vzdelávanie pre dospelých: lepšie zručnosti pre viac pracovných príležitostí, budovanie podnikateľskej a poľnohospodárskej kultúry, sociálny podnik, sociálne služby
- Kvalita životného prostredia a miestneho priestoru – čistý vzduch, zelené cesty pre šport a relax, zodpovedné nakladanie s odpadmi, znižovanie energetickej náročnosti budov, protipovodňové opatrenia
- Doprava a technická infraštruktúra – cyklochodníky a chodníky v obci, cesty a naviazanie na národné diaľničné dopravné artérie
- Správa a riadenie obce - školenia pracovníkov obce v oblasti elektronizácie verejnej správy, školenia ohľadom spolupráce na PPP projektoch a pod., transparentná obec

2. Zámer spracovania PHSR

S cieľom komplexného smerovania rozvoja obce Jasenov, iniciovali jej predstavitelia spracovanie PHSR na roky 2016-2020.

Tabuľka č. 1 – Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov na roky 2014-2020
Forma spracovania	Spracovanie PHSR bude vykonávať obec v partnerstve s poradenskou spoločnosťou, ktorá bude koordinovať proces tvorby PHSR a zabezpečovať dodržiavanie metodických postupov.
Riadenie procesu spracovania	Proces spracovania je manažovaný prostredníctvom riadiaceho tímu externej konzultačnej firmy. Asistovať pri spracovaní PHSR budú zástupcovia úradu. Do procesu spracovania PHSR bola zapájaná verejnosť a podnikatelia, a to prostredníctvom informácií a dotazníkov umiestnených na webovej stránke obce, na obecnom úrade a obecnej tabuli, prípadne ďalšími vhodnými a relevantnými spôsobmi. Počas navrhovania programovej časti prebehne verejné prerokovanie. Dotazníky pre občanov boli objektom analyzovania a zapracovania do procesu tvorby PHSR. PHSR bude vo finálnej časti prerokovaná s verejnosťou a schvaľovaná na obecnom zastupiteľstve. Základnými prvkami stratégie sú: - vízia budúcnosti vidieckej komunity alebo mikroregiónu, - audit zdrojov, - SWOT analýza, - problémová analýza: <i>strom problémov, strom cieľov a analýza stratégií</i> - strategické a špecifické ciele rozvoja. Základnými prvkami expertnej práce: - oslovenie všetkých aktérov - anketa - prezentácia výstupov zo stretnutia
Obdobie spracovania	Obdobie spracovania bude november 2015 – august 2016. Harmonogram je uvedený v nasledujúcej tabuľke „Harmonogram spracovania PHSR“. <u>Kroky – termíny – výstupy</u>

	• Schválenie zámeru PHSR – do 11/2015 – realizácia VO a podpis zmluvy s externou konzultačnou spoločnosťou • Zverejnenie informácie o spracovaní PHSR a dotazníka pre občanov – 11/2015 – informovanosť verejnosti • Analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia – 02/2016 – podklady pre analytickú časť • Ex post hodnotenie PHSR – 02/2016 – podklady pre analytickú časť • Spracovanie východísk pre strategickú časť – 03/2016 • Vypracovanie strategickej vízie – 03/2016 – formulácia strategických cieľov a opatrení • Prerokovanie opatrení na zastupiteľstve a verejné prerokovanie – 04/2015 • Návrh aktivít, termín realizácie aktivít – 04/2015 – príprava projektov • Vypracovanie akčného plánu, systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR – 04 - 05/2015 • Finančný rámec pre realizáciu PHSR – 04/2016 – výber projektov v súlade s finančno-ekonomickými možnosťami - 04 - 05/2015 • Zapracovanie indikatívneho rozpočtu do programového rozpočtu obce – 05-06/2015 • Finalizácia dokumentu – 07/2016 – verejné pripomienkovanie, prerokovanie, posudzovanie vplyvov na ŽP a schválenie PHSR zastupiteľstvom
Financovanie spracovania	Spracovanie PHSR zabezpečí externá konzultačná spoločnosť.

Zdroj: expertné spracovanie

3. Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR bol odhadnutý na 7 mesiacov, avšak práca na PHSR sa začala koncom roku 2015, kedy prebehol prvotný zber dostupných kvantitatívnych dát. Nasledovná tabuľka predstavuje stručný harmonogram spracovania podľa jednotlivých častí PHSR počnúc vypracovaním zámeru spracovania PHSR.

Tabuľka č. 2 – Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR												
Termín (2016)	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť		X										
Strategická časť			X									
Programová časť				X								
Realizačná časť				X	X							
Finančná časť				X	X	X						
Záver						X						

Zdroj: expertné spracovanie

Spracovanie PHSR si vyžadovalo zostavenie jeho zámeru spracovania a následné schválenie Obecným zastupiteľstvom v Jasenove dňa 27.4.2016 Uznesením č. 3/2016. Ešte na začiatku roka 2015 vo februári boli realizované stretnutia s občanmi ohľadom dlhodobých neriešených problémov jednotlivých lokalít. Šlo najmä o problémy strpčujúce každodenný život a často aj poškodzujúce majetok občanov.

Stretnutia s občanmi neboli samoúčelné a z každého stretnutia vyplynuli pre samosprávu konkrétne úlohy a predsavzatia, ktoré za necelý polrok dospeli k riešeniam - hlavne v lokalitách, kde už občania po rokoch rezignovali na akúkoľvek pomoc zo strany obce.

V rámci úvodných príprav bol iniciovaný výber konzultačnej spoločnosti na základe realizovaných ponúk a prezentácií jednotlivých firiem. Zriadenie riadiacej skupiny a taktiež pracovnej skupiny. Následným krokom bolo zverejnenie informácie o spracovaní PHSR a dotazníka pre občanov v rámci informovanosti verejnosti.

Berieme do úvahy, že proces prípravy stratégie je často dôležitejší ako výsledný produkt plánovania. Počas participatívneho plánovania a transparentného prípravného procesu majú obyvatelia územia, podnikatelia a mimovládne organizácie možnosť zapojiť sa do vývoja stratégie a tým *sa stať jej súčasťou*.

Plánovací proces ale musí byť profesionálne vedený, aby obsahol nevyhnutné regulatívy, limity a administratívne pravidlá. Dobrá stratégia je postavená na *potrebách aj nápadoch*

(myšlienkach) zúčastnených strán a splňa administratívne požiadavky. Stratégia musí byť tiež jasná a zrozumiteľná, ľahko čitateľná, má byť manuálom pre tých, ktorí plánujú projekt.

Analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia a získanie kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov pre analytickú časť bola ďalším krokom. Východisková vízia sa síce stáva prostriedkom na začatie spoločnej komunikácie, počas auditu zdrojov a strategického plánovania však môže byť dopracovaná, či úplne prepracovaná. Vízia by mala zladit' predstavu obyvateľov s potenciálom územia.

Ex post hodnotenie PHSR z minulého obdobia bolo nutným procesom pre získanie vstupných informácií pre programovú časť a taktiež určitá reflexia na úspechy i neúspechy pri naplňaní predošlého Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Nasledovalo spracovanie východísk pre strategickú časť a vypracovanie strategickej vízie a formulácia strategických cieľov a opatrení. Následné prerokovanie opatrení na zastupiteľstve a verejnom prerokovaní zavŕšilo proces prípravy strategickej časti, ktorá vyústila do návrhu aktivít a prípravy projektov.

Vypracovanie akčného plánu v rámci Realizačnej / Implementačnej časti je výstupom strategickej a programovej časti PHSR. Príprava a implementácia stratégie má **spájať** (princípom „zdola nahor“) **aktivity, aktérov a zdroje** do funkčného celku tak, aby boli identifikované a naplnené potreby a príležitosti vidieckeho prostredia.

Finančný rámec pre realizáciu PHSR a výber projektov v súlade s finančno-ekonomickými možnosťami obce predstavovalo finančnú časť procesu spracovania spolu so zapracovaním indikatívneho rozpočtu do programového rozpočtu obce.

Finalizácia dokumentu predstavovala verejné pripomienkovanie, prerokovanie, posudzovanie vplyvov na ŽP a schválenie PHSR zastupiteľstvom.

Pri príprave rozvojovej stratégie je kľúčovou otázka: ako pripraviť strategický plán tak, aby sme si boli istí, že bude skutočným nástrojom endogénneho rozvoja vidieka?

Je dôležité, aby sa vízia naformulovala spoločne, aby sa s ňou každý účastník tvorby stratégie stotožnil a preto bolo oslovených 115 občanov z 1182, z ktorých sú 38 aktívne zamestnaní v obci. Takto sa vízia stáva prostriedkom na začatie spoločnej tvorby rozhodnutí a komunikačného procesu v rámci partnerstva.

Za dôležitý faktor úspešnosti sa považuje presvedčenie miestnych aktérov, že stratégia je ich vlastníctvom. To ich motivuje k zapojeniu sa a k podpore vytýčenej stratégie. Kľúčové je tiež pochopenie toho, že ide o multisektorálnu stratégiu rozvoja konkrétneho územia, ktorá spája

sociálne, ekonomické a environmentálne sektory s priemyselným, vyjadruje potreby miestnych ľudí a inštitúcií a je komplementárna voči tzv. „veľkým“ rozvojovým stratégiám.

4. Východiskové koncepcné dokumenty

Pri vypracovaní PHSR bolo nutné zohľadniť a analyzovať patričné koncepcné dokumenty, s ktorými je PHSR v súlade. Výber koncepcných dokumentov bol stanovený tak, aby zohľadňovali národnú úroveň a úroveň regionálnu. Obec Jasenov spadá do územného obvodu prešovského samosprávneho kraja. Obec má vypracovaný územný plán, nakoľko chce k trvalo udržateľnému rozvoju pristupovať komplexne.

Tabuľka č. 3 – Zoznam analyzovaných koncepcných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepcných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR	2030	Národná	www.telecom.gov.sk
Program rozvoja vidieka SR	2020	Národná	www.mpsr.sk
Integrovaný regionálny operačný program	2020	Národná	www.mpsr.sk
Operačný program Kvalita životného prostredia	2020	Národná	www.opzp.sk
Národný program reforiem Slovenskej republiky 2014	2015	Národná	www.finance.gov.sk
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja NSK 2012-2018	2018	Regionálna	www.unsk.sk

Zdroj: vlastné spracovanie a Internet

5. Analytická časť

Analytická časť PHSR prináša komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie/aktuálneho stavu v akom sa obec nachádza. Analytická časť PHSR zároveň obsahuje i odhad budúceho možného vývoja a prípadné riziká vo väzbe na relevantné stratégie. Analýza informácií, databáz, kvantitatívnych a kvalitatívnych dát odhaľuje i vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

S cieľom naplnenia vyššie uvedeného účelu analytickej časti, spracoval riadiaci tím analýzu vnútorného a vonkajšieho prostredia. Komplexná analýza aktuálneho stavu bola zostavená na základe informácií dostupných z relevantných zdrojov a databáz. Zoznam použitých dát je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 4 - Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát		
Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Portál Obec Slovenskej republiky	http://www.sodbtn.sk/obce/obec.php?kod_obce=559547
	Obecná databáza	N/A
Bývanie	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Obecná databáza	N/A
Školstvo a vzdelávanie	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Obecná databáza	N/A
	Obecná databáza	N/A
Sociálna starostlivosť	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Obecná databáza	N/A
Ekonomická situácia	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Portál Obec Slovenskej republiky	http://www.sodbtn.sk/obce/obec.php?kod_obce=559547
	Obecná databáza	N/A

Zdroj: vlastné spracovanie

5.1. Analýza vnútorného prostredia

Audit zdrojov by mal odrážať charakter spracovávaného územia a jeho celkový vplyv na zvolenú stratégiu. Nebude teda vo všetkých územiach robený rovnako: je to na rozhodnutí miestnej akčnej skupiny. V tejto časti uvádzame doporučené okruhy zbieraných údajov.

Stratégia PHSR by mala napomôcť riešeniu problémov definovaných v územných plánoch a programoch hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Súčasťou auditu zdrojov by preto mala byť aj analýza existujúcich plánovacích dokumentov územia.

Geografická príslušnosť územia ku geomorfologickým celkom, príslušnosť územia k etnografickým oblastiam, regionálna a administratívno-správna príslušnosť, atď.

Využitie krajiny a prírodných zdrojov súvisí aj s posúdením špecifik prírodných zdrojov, ochranou prírody, a takisto súvisí aj s prírodným dedičstvom. S prírodným dedičstvom je úzko spojené aj kultúrne dedičstvo / prírodné pamiatky či miestne pamätihodnosti /. Významné sú hlavne v prípade ich koncentrácie v území.

Ekonomická úroveň obsahuje rast regiónu, politiky odmeňovania, intenzitu rastu investície a pod.

Infraštruktúra je zázemie pre diverzifikáciu činností na vidieku, obnovu a renováciu obcí. Pre potreby implementácie osi 3 sa sústreďujeme na identifikáciu rekreačných, ubytovacích a stravovacích zariadení, poľnohospodárskych a výrobných objektov, rekreačných areálov a areálov poskytujúcich zázemie pre diverzifikáciu činností na vidieku s dôrazom aj na

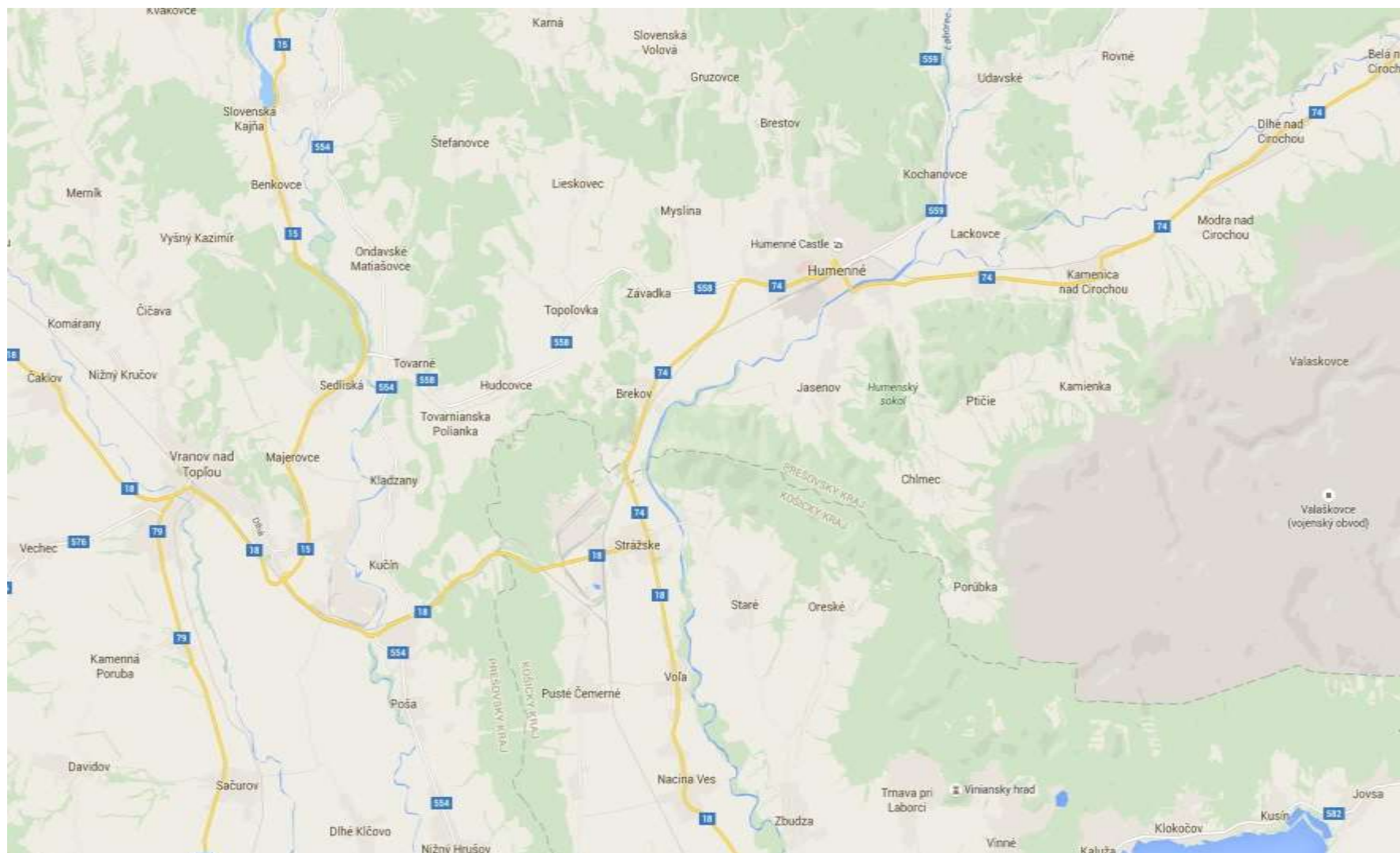
cestovný ruch, environmentálne a energicko-efektívne projekty a komunálne, sociálne a kultúrne služby. Identita územia integruje prírodné a kultúrne danosti územia s individuálnym svetom a hodnotami jednotlivca aj spoločnosti. Predstavuje stotožnenie sa človeka s miestom, v ktorom žije.

5.1.1. Charakteristika územia

Základná charakteristika obce Jasenov (k 31.7.2016)

Názov obce:	Jasenov	Kód obce:	559547
Názov okresu:	Humenné	Kód okresu:	702
Názov Kraja:	Prešovský kraj	Kód kraja:	700
Priemerná hustota obyvateľstva obce je:	44 obyvateľov na 1km ²		

Údaje o pôde a rozlohe za rok 2016	Celková výmera obce: 13262491 m² - 1326,2491 ha
Poľnohospodárska pôda spolu: 6516788 m² - 651,6788 ha Pôda orná: 3916818 m² - 391,6818 ha Trvalé kultúry: Chmeľnice: 0 m² - 0 ha Vinice: 0 m² - 0 ha Záhrady: 362016 m² - 36,2016 ha Ovocné sady: 0 m² - 0 ha Trvalé trávnaté porasty: 2237954 m² - 223,7954 ha	Pôda nepoľnohospodárska spolu: 0 m² - 0 ha Lesný pozemok: 5771714 m² - 577,1714 ha Vodná plocha: 36069 m² - 3,6069 ha Plocha zastavané nádvoria: 519357 m² - 51,9357 ha Plocha ostatná: 418563 m² - 41,8563 ha

Mapa č. 1. Územie obce Jasenov. Zdroj: googlemaps

Obec Jasenov (okr. Humenné) leží na severnom svahu Humenských vrchov v nadmorskej výške 155 m, resp. 140-549 m., juhovýchodne od okresného mesta Humenné, medzi pohorím ŠPR Humenský Sokol (z Humenného naľavo) a pohorím Krivoštianka (napravo od Humenného) s rovnomenným názvom najvyššieho bodu - 549 m.

V strede obce napravo od jej centra sa tiahne pahorkatina Hôrka, zaujímavý prírodný úkaz, sčasti chrániaci polovicu obce od veterných nárazov v smere od Brekovskej brány. Jasenov je typická radová potočná obec. Má dĺžku do 2 km od začiatku až po konečnú autobusovú zastávku.

Je konečnou obcou, čo znamená, že ďalej za obcou nie je možný prechod klasickou cestnou dopravou, len po poľnej ceste najbližšie do obce Chlmec, prípadne turistickými chodníkmi do obce Krivošťany, Oreské ale aj do mesta Strážske. Dlhšou túrou (12 km) je možné dostať sa cez obec Chlmec a Porúbka po asfaltovej ceste cez les po peknej prírode na hrad Vinné, na Vinianske jazero a ďalej na Zemplínsku Šíravu.

5.1.2. História obce a kultúrne dedičstvo

Koncom 13. a začiatkom 14. storočia patrila Jasenov šľachticovi Petrovi synovi Petena. Keďže sa pokúsil zabiť kráľa Karola Róberta, kráľ mu majetky odňal a v roku 1317 daroval vernému Filipovi Drugetovi. V darovacej listine je doklad, ktorý menovite uvádza dedinu Jasenov. Z obsahu listiny je zrejmé, že Jasenov jestvoval už pred rokom 1317, ale prvá oficiálna písomná zmienka o obci je z roku 1317. Do písomností ho zapisovali v maďarizovanej podobe pôvodného slovenského názvu Jasenov, koreniaceho v pomenovaní listnatého stromu jaseň. Svedčí to o častom výskyte stromu jaseň v priestore, kde vzniklo osídlenie. Vzhľadom na zemepisnú polohu dediny, jej názov, obsah uvedenej listiny a vývoj osídlenia priľahlého okolia, možno predpokladať, že dedina Jasenov jestvovala v 13., prípadne 11. storočí, čo môže preveriť len archeologický výskum.

Od roku 1317 dedina Jasenov nepretržite aj v 17. storočí patrila šľachticom Drugetovcom ako majetková súčasť panstva hradov Brekov a Jasenov, od prelomu 14. a 15. storočia humenského panstva. Pôvod Jasenovského murovaného kostola môže osvetliť len archeologický výskum. Z najstaršieho známeho písomného zdroja vyplýva, že tamojší kostol na prelome 17. a 18. storočia patrila rímskokatolíckej cirkvi. Jasenovské sedliacke domácnosti okrem richtárovej zaplatili v roku 1567 daň kráľovi od 5,5 porty. Iných osem domácností daň neplatilo, lebo im vtedy vyhoreli obydlia, ako aj osem domácností želiarov. V roku 1582 zdanili sedliakov od 5,75 porty. Tamojšie osídlenie malo v roku 1600 obývaných sedemnást' poddaných domov a obydlie drobného zemana. V 17. storočí jasenovské sedliacke domácnosti chudobneli, čo sa prejavilo aj v ich zdaňovaní. V roku 1610 vtedajších sedliakov i želiarov zdanili od vyše 1,5 porty. V roku 1635 iba od pol a osminy porty. V prvých desaťročiach 17. storočia poddaných obyvateľov pribúdalo.

V roku 1623 hospodárilo v obci dvadsaťtri sedliackych a jedenásť želiarskych domácností, pričom pozemky po troch sedliackych domácnostiach boli opustené. Poddanské domácnosti mali k zemepánom Drugetovcom taktiež daňové a naturálne povinnosti, čo bolo obvyklé pre obyvateľov roľníckych a slovenských dedín humenského panstva, napr. aj v obci Topoľovka.

V druhej polovici 17. storočia zotrval pomerne ustálený počet obyvateľov. V roku 1690 žilo v Jasenove dvadsať sedliackych domácností, z ktorých tri hospodárili na celých usadlostiach, pätnásť na polovičných a dve na štvrtinových usadlostiach. Šesť rodín dedinu opustilo a príslušné pozemky ostali spustené. Iné štyri domácnosti boli želiarske. Časť pozemkov patrila k miestnemu majeru. Aj začiatkom 18. storočia sa udržal ustálený počet obyvateľov. V roku 1715 mal Jasenov dvadsaťpäť poddanských domácností, avšak v roku 1720 len devätnásť.

Dominantou obce je hrad Jasenov, ktorý je už viditeľný pri vstupe do mesta Humenné. Zvlášť dobrá viditeľnosť hradných múrov je v mimo vegetačnom období a hlavne z južnej strany od obce Chlmec. Hrad sa týči na kopci za obcou a dopĺňa tak malebné rozloženie vrchov v okolí.

Existencia hradu sa stala známejšou, keď sa jeho vlastníckmi stali Drugethovia (1317). Patril im do 17. storočia. Na hrade sa razili falošné mince. Pôvodný malý hrad so štvorcovou vežou rozšírili vonkajším renesančným opevnením hradného areálu s delovými baštami a systémom ochranných chodieb. V roku 1644 ho obsadili a spustošili vojská Juraja Rákociho. Spoločne s hradom Brekov strážil hrad Jasenov bezpečnosť pocestných na strategicky dôležitej uhorsko-poľskej ceste. V obci sa nachádza aj pôvodne renesančný rímskokatolícky kostol sv. Martina z roku 1600. Podľa zachovaných písomných prameňov patrí Jasenov k najstarším obciam okresu Humenné.

V neďalekej prírodnej rezervácii Humenský Sokol sa nachádza jaskyňa Dupna, ktorá slúžila počas vojny na ustajnenie dobytku z obce a ukrytie obyvateľov.

5.1.3. Prírodné charakteristicky a dedičstvo

Kataster obce sa nachádza v nadmorskej výške 140 až 500 m. Obcou preteká Jasenovský potok s niekoľkými prítokmi. Potok je v úseku pretekajúcom obcou regulovaný, jeho prítoky nie sú upravované. Do územia Jasenova zasahuje štátna prírodná rezervácia a vyhlásené chránené územia.

Dupna jaskyňa: Prírodná pamiatka, vyhlásená v r. 1995. Ochrana 35 metrov dlhej jaskyne nachádzajúcej sa v PR Humenský Sokol. Je významná z historického hľadiska, verejnosti nie je prístupná.

Humenský Sokol: Národná prírodná rezervácia, vyhlásená v r. 1980, rozloha 241 ha. Ochrana zalesneného Sokola budovaného vápenitými pieskovecami a zlepenkami kriedy so skalnými, trávnatými, lesostepnými a lesnými biocenózami. Lesný porast predstavujú drienkové dubiny prechádzajúce až do bučín. Zriedkavé druhy fauny a flóry.

Jasenovské bučina: Pôrodná rezervácia, vyhlásená v r. 1993, rozloha 21,5 ha. Geomorfologicky a biologicky mimoriadne cenný priestor so vzácnymi rastlinnými spoločenstvami.

V rámci Slovenska sa lokalita uvádza ako najnižšie položené miesto výskytu jelenieho jazyka celistvolistého. Jasenovské hradná jaskyňa: Prírodná pamiatka, vyhlásená v r. 1995. Ochrana 30 metrov dlhej jaskyne nachádzajúcej sa v lokalite hradu Jasenov. Je významná z historického hľadiska.

Lužný les pri Laborci: Chránený areál, vyhlásený v r. 1992, rozloha 3,88 ha. Ochrana brehových porastov Laborca so zvyškami pôvodného lužného vrbovo-topoľového lesa.

Medvedia diera: Prírodná pamiatka, vyhlásená v r. 1995. Ochrana historicky významnej jaskyne nachádzajúcej sa pod vrchom Plúštie. Jaskyňa verejnosti nie je prístupná.

CHVÚ(chránené vtáacie územie) Vihorlat – na jeho území sa zakazuje vykonávať činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet jeho ochrany. MŽP SR vo všeobecne záväznom právnom predpise, ktorým CHVÚ vyhlásilo od 1.8.2004, ustanovuje zoznam týchto činností vrátane územného a časového obmedzenia ich výkonu. NPR Humenský Sokol¹ a NPR Humenská² spadajú do územia siete NATURA 2000. Územia siete NATURA 2000 nepredstavujú sústavu prísnych rezervácií, kde sú všetky činnosti zakázané. V určitých prípadoch však je potrebné hospodárenie v lokalitách usmerniť.

Ak dôjde k nejakému obmedzeniu bežného hospodárenia, alebo k činnostiam nad rámec bežného hospodárenia, štát takto vzniknutú ujmu alebo vzniknuté mimoriadne výdavky uhradí. V prípade väčších investičných zámerov, ktoré by boli v územiach NATURA 2000 plánované, akýkoľvek plán či projekt, ktorý by mohol ovplyvniť jednu či viac lokalít sústavy NATURA 2000, musí byť podrobený špeciálnemu procesu posúdenia vplyvov na všetky chránené druhy či biotopy v danom území.

To isté v podstate platí aj pre navrhovanú prírodnú rezerváciu Humenská. Sú v navrhovanom chránenom vtáčom území Vihorlatské vrchy.

Najcennejšie plochy územia sú chránené 5. a 4. stupňom ochrany, zvyšok v 2. a 3. stupni ochrany. V území európskeho významu sú zachované ukážky skalných, trávnatých a lesných spoločenstiev s výskytom duba plstnatého a vzácných teplomilných bylinných druhov na vápencových zlepenkoch.

Čo sa týka turistického zatriktívnenia prírodného dedičstva obce Jasenov, z konečnej MHD (Točna) vedie turistický chodník na hrad Jasenov. Z jeho hrebeňa po ďalšom označenom turistickom chodníku je možnosť realizovať túru na vrch Krivošťanka, prípadne do obce Chlmec, Porúbka ale aj na hrad Vinné a jazero Vinné. O niekoľko km ďalej sa nachádza Zemplínska Šírava. Z vrchu Červená skala (447 m n. m.), v CHVÚ / chránené vtáacie územie/ je možné okrem iného vidieť aj vrch Vihorlat a scenériu pohoria. V tejto prírodnej rezervácii s ojedinelými druhmi fauny a flóry sa nachádza aj dostupný náučný chodník. Vďaka hore uvedeným lokalitám a ľahkej dostupnosti z okresného mesta Humenné, je obec turisticky atraktívna.

5.1.4. Demografia

Obec má pomerné stabilný demografický vývoj obyvateľstva a pozitívny rast populácie. Okrem toho počet nahlásených nových pobytov presahuje až dva krát počet odhlásených. Táto skutočnosť

¹NPR Humenský Sokol je v natura 2000 - http://www.sopsr.sk/natura/doc/inf_brozury/Hum_Sokol.pdf

²http://www.sopsr.sk/natura/doc/inf_brozury/Humenska.pdf

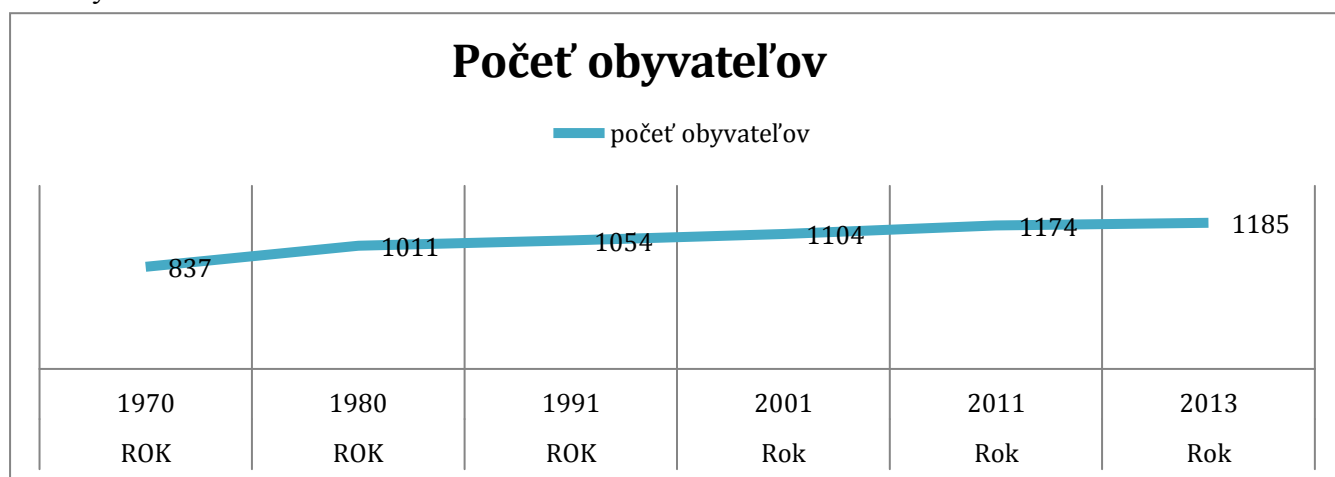
naznačuje, že nie sú tendencie vyľudnenia obce, ale skôr prisťahovanie nových občanov na základe komparatívnych výhod obce.

Tabuľka č. 5 - Demografické údaje obce ku 31.07.2016

Kritérium	hodnota
Počet obyvateľov k 30.04.2016	1182
Narodení 2015 -2016	18
Úmrtia 2015 - 2016	17
Uzatvorené sobáše 2015 - 2016	26
Odhlásené pobyty 2015 - 2016	44
Prihlásení k pobytu 2015 - 2016	52
Skolaudované domy 2015 - 2016	6
Rozostavané domy	17

Zdroj: obecná databáza uvádza ako počet obyvateľov 1182.

Nižšie uvedené grafické prevedenie vývoja počtu obyvateľstva obce Jasenov ukazuje stabilný trend rastu obyvateľstva.

Obrázok 1 Počet obyvateľov v roku 2014: 1197

Počet obyvateľov v roku 2015: 1185

Graf č.1.:Aktuálnystav počtu zaregistrovaných občanov do konca roka 2013³. Zdroj: expertné spracované.

Pestrosť vierovyznania v obci je tiež dôležitou charakteristikou rozvoja nových činností v obci, pretože svedčí o pomerne otvorenom správaní obyvateľov a očakávame skôr akceptáciu nových činností alebo nových obyvateľov. Napriek tomu, že prevažná časť obyvateľstva je katolíckeho vierovyznania, dôležité je aj zastúpenie iných náboženstiev v obci.

³zdroj: http://www.sodbtn.sk/obec/obec.php?kod_obce=559547

Tabuľka č. 6 - Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženstva (r. 2001, Štatistický úrad)

Náboženské vyznanie / cirkev	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	500	486	986
Gréckokatolícka cirkev	39	35	74
Pravoslávna cirkev	3	3	6
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3	3	6
Reformovaná kresťanská cirkev	0	0	0
Evanjelická cirkev metodistická	0	0	0
Apoštolská cirkev	0	0	0
Starokatolícka cirkev	0	0	0
Bratská jednota baptistov	0	0	0
Cirkev československá husitská	0	0	0
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0	0	0
Cirkev bratská	0	0	0
Kresťanské zbory	0	0	0
Židovské náboženské obce	0	0	0
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	0	0
Ostatné	0	0	0
Bez vyznania	10	3	13
Nezistené	9	10	19
Spolu	564	540	1104

Zdroj: Internetovej stránky štatistického úradu

Tabuľka č. 7 - Obyvateľstvo podľa pohlavia, rodinného stavu a veku

Vek	Muži						Ženy				Obyvateľstvo			
	spolu	slobodní	ženatí	rozvedení	ovdovení	nezistení	spolu	slobodné	vydaté	rozvedené	ovdovené	nezistené	Súhrn	v %
0 - 2	8	8	x	x	x	x	11	11	x	x	x	x	38	2,40
3 - 4	6	6	x	x		x	5	5	x	x	x	x	22	1,70
5	2	2	x	x	x	x	6	6	x	x	x	x	16	0,80
6 - 9	20	20	x	x	x	x	20	20	x	x	x	x	80	5,10
10 - 14	10	10	x	x	x	x	31	31	x	x	x	x	102	5,80
15	6	6	x	x	x	x	9	9	x	x	x	x	30	1,40
16 - 17	16	16	0	0	0	0	14	14	0	0	0	0	60	3,60
18 - 19	9	9	0	0	0	0	5	5	0	0	0	1	29	2,70
20 - 24	44	43	1	0	0	0	35	35	5	0	0	0	163	8,20
25 - 29	51	46	5	1	0	0	27	19	8	2	1	0	158	9,00
30 - 34	34	20	13	1	0	0	44	9	34	1	0	0	156	6,10
35 - 39	48	12	34	2	0	1	43	6	32	4	0	1	182	5,30
40 - 44	53	10	39		0	1	32	2	29	1	0	0	67	6,10
45 - 49	44	3	40	1	0	0	49	0	46	0	2	1	93	8,40
50 - 54	38	0	37	1	0	0	51	1	45	2	3	0	89	8,10
55 - 59	41	1	39	1	0	0	39	0	35	0	4	0	80	7,20
60 - 64	24	0	21	1	2	0	32	0	23	0	9	0	56	5,10
65 - 69	29	1	28	0	0	0	25	3	11	0	11	0	54	4,90
70 - 74	13	0	13	0	0	0	18	0	13	0	5	0	31	2,80
75 - 79	15	0	12	0	0	0	24	0	10	0	14	0	78	3,30
80 - 84	15	0	15	0	13	0	14	0	4	0	10	0	81	0,90
85+	5	0	5	0	3	0	9	0	0	9	5	0	36	0,50
Nezistený vek	3	2	1	0	0	0	4	1	1	0	2	0	7	0,60
Spolu	599	252	306	8	10	2	583	194	351	7	72	3	1182	100,00
0 - 5	35	35	x	x	x	x	19	19	x	x	x	x	54	4,90
6 - 14	77	77	x	x	x	x	43	43	x	x	x	x	120	10,90
Produktívny	368	137	222	7	0	2	323	93	214	7	6	3	691	62,60
Produktívny	81	1	75	1	4	0	151	3	84	0	64	0	232	21,00
%														
0 - 5	6,20	x	x	x	x	x	3,50	x	x	x	x	x	4,90	x
6 - 14	13,70	x	x	x	x	x	8,00	x	x	x	x	x	10,90	x
Produktívny	65,20	x	x	x	x	x	59,80	x	x	x	x	x	62,60	x
Produktívny	14,40	x	x	x	x	x	28,00	x	x	x	x	x	21,00	x
Priemerný vek	35,70	x	x	x	x	x	41,20	x	x	x	x	x	38,40	x

Zdroj údajov: Štatistický úrad Slovenskej republiky⁴.

⁴Vysvetlenie symbolov: Krížik (x) znamená, že zápis nie je možný z logických dôvodov

Tabuľka číslo 8: Počet domov a bytov

Počet domov a bytov	x
Rodinné domy v roku 2014	342
Rodinné domy v roku 2015	343
Rodinné domy v roku 2016	346
Rodinné domy spolu	346
Neobývané domy	35
Bytové jednotky v roku 2014	0
Bytové jednotky v roku 2015	0
Bytové jednotky v roku 2016	0
Bytové jednotky spolu	0
Neobývané byty	0

5.1.5. Vzdelávanie

N/a – Absencia špecializovaných kurzov pre občanov a profesionálny rozvoj.

5.1.6. Zamestnanosť

Tabuľka č. 9 Ekonomický aktívne obyvateľstvo podľa pohlavia k 31.03.2016

Pohlavie			z toho			
			na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. podniku	nezamestnaní
Muži			1	8	10	24
Ženy			14	6	8	16
Spolu			15	14	18	40

Obec zamestnáva 3 ženy na obecnom úrade a 2 mužov. Ďalšími zamestnancami obce sú 3 učiteľky materskej školy, jedna školníčka a jedna kuchárka. Obec získala v roku 2016 z UPSVARu 116 323,44 € na mzdy pre pracovníkov, ktorých obec zamestnávala na rôzne paragrafy a hlavne na pracovný pomer na dobu určitú v rámci projektu „Zachráňme hrad Jasenov“.

5.1.7. Pôda

Kataster obce sa nachádza v nadmorskej výške 140 až 500 m. Obec leží na svahu Humenských vrchov, v nadmorskej výške okolo 155 m, južne od mesta Humenné. Poľnohospodársky využívaná pôda v obci je vymedzená prírodnými hranicami, zo severu a západu riekou Laborec, z južnej strany súvislými lesmi. Orná pôda je sústredená najmä na riečnu nivu Laborca. So stúpajúcou nadmorskou výškou a zvyšujúcou sa hustotou vrstevníc sa mení aj spôsob obrábania pôdy. Obec Jasenov je až na južný okraj obkolesená poľnohospodársky využívanou pôdou. Vedľa zastavaného územia v juhozápadnej časti obce sú devastované plochy po ťažbe bridlice.

Tieto sú ponechané na postupnú rekultiváciu prirodzeným náletom domácich drevín. Z hľadiska druhu prevažujú pôdy hlinité, stredne ťažké až ťažké, lokálne sa vyskytujú aj pôdy piesočnato– hlinité, stredne ťažké až ľahké.

Sporadicky sa v riešenom území nachádzajú aj ílovito hlinité a ílovité pôdy ťažké až veľmi ťažké. Hĺbka pôdneho profilu je na prevažnej časti hlboká, (nad 60 cm), až stredne hlboká (30 – 60 cm).

Poľnohospodárska pôda v extraviláne obce po transformácii družstiev je obhospodarovaná nasledovnými väčšími subjektmi: Agrokomplex Suchý jarok, H.B. Invest Slovakia s.r.o., p. Blažej Baran.

Hospodársky obvod je vymedzený prírodnými hranicami, zo severnej a západnej strany riekou Laborec, z južnej strany lesnými plochami. Orná pôda je sústredená najmä na riečnu nivu Laborca. So stúpajúcou nadmorskou výškou a zvyšujúcou sa hustotou vrstevníc sa mení aj spôsob obrábania pôdneho fondu. Lúky a pasienky sú situované najmä na sklonitostne extrémnejších polohách. Ostatné plochy sa nachádzajú v extrémnejších polohách, v meandroch vodných tokov, na strmých zrázoch a v roklinách.

Vzhľadom k prírodným klimatickým podmienkam a reliéfu územia má obec dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárskej výroby. Celková výmera ornej pôdy je 391,77 ha a TTP 223,85 ha. V katastrálnom území je vybudované odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom z r. 1983. Životnosť drenáže bola 20 rokov, z čoho vyplýva, že drenážny systém je už 5 rokov po dobe životnosti. Rastlinná výroba je zameraná najmä na obilniny, kukuricu, repku, zemiaky, krmoviny a TTP.

Obec má schválený územný plán od roku 2011. V roku 2015 bol ukončený projekt pozemkových úprav, čo je pozitívne nakoľko bude možné pôvodné pozemky zlúčiť do väčších parciel bez podielového spoluvlastníctva s inými účastníkmi pozemkových úprav.

5.1.8. Priemysel a služby

a. Infraštruktúra a občianska vybavenosť

V obci je od roku 1967 zavedený vodovod (nie v celej obci), od roku 1987 plynovod a od roku 1992 bola zavedená kanalizácia (nie v celej obci). Potreba vody pre obec je čiastočne krytá z vlastných zdrojov, ktoré sa nachádzajú južne od obce, čiastočne z Humenského vodovodu. Obec je odkanalizovaná delenou kanalizáciou, t.j. dažďové a splaškové vody sú odvedené zvlášť, pričom obec má pravidelne problémy s odvádzaním dažďových vôd (vyhlásený III. stupeň povodňovej aktivity v roku 2010 a 2016). Hlavný kanalizačný zberač obce je zaústený do kanalizačného zberača vedúceho zo sídliska Máj v Humennom (uvedený zberač je hlavnou a jedinou vetvou, ktorá je v zlom stave na viacerých miestach, preto je potrebné vybudovať novú vetvu na odľahčenie problémových lokalít). Splašková kanalizácia slúži na odkanalizovanie obyvateľstva a občianskej vybavenosti. Obec nemá vlastné kompostovisko, spaľovňu ani zberný odpadový dvor. Tuhý komunálny odpad je odvážaný na riadenú skládku do Papína.

V obci je štátna cesta III. triedy. Vzhľadom na vzrastajúcu výstavbu v obci, je tu rozľahlé vetvenie ulíc, pričom tieto miestne komunikácie nemajú poväčšine asfaltovú úpravu, potrebné odvedenie dažďových vôd a hlavným nedostatkom je chýbajúci chodník. Obec je často vyhľadávaná turistami, žiakmi základných a stredných škôl smerujúcimi k hradu, ktorým nedokáže zabezpečiť bezpečný prechod popri štátnej ceste.

V minulom roku obec doplnila ÚPN obce.

Územím Jasenova prechádza vysokotlaký plynovod, vedenia VN a VVN a zásobný vodovodný rád zo Stariny.

Tabuľka č. 10 - Zoznám občianskej vybavenosti

Verejný vodovod	Áno
Verejný vodovod - nedokončený	Áno
Rozvodná sieť plynu - nedokončený	Áno
Kanalizačná sieť - nedokončená	Áno
Linky miestnej autobusovej dopravy	Nie
SAD	Áno
Dĺžka miestnych cestných komunikácií v km	6,6
Počet zastávok autobusovej dopravy	5
Dĺžka vybudovaných chodníkov + potrebné chodníky 1,1 km + 3,5 potrebné chodníky	
Internet	Áno
Futbalové ihrisko	1
Ihriská - ostatné	1
Kúpaliská umelé resp. prírodné	Nie
Bazény kryté resp. otvorené	Nie
Posilňovňa	1
Športová hala	Nie

Kostol	1
Farský úrad , pastoračné centrum	Nie
Pohostinstvo , krčma	2
Predajňa s potravinovým tovarom	1
Predajňa s nepotravinovým tovarom	Nie
Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	2
Reštaurácia	Nie
Skládka odpadu resp. spaľovňa	Nie
Čerpacia stanica	Nie
Priemyselný park	2
Letisková plocha	Nie
Turistický chodník	1

b. Obchod a služby

Maloobchodné zariadenia sú v obci zastúpené rozličným tovarom v účelovom objekte spoločnom s hostincom Pod hradom. Ďalšie maloobchodné zariadenia sú zriadené formou podnikateľských aktivít v priestoroch rodinných domov. V predajniach je ponúkaný široký sortiment tovaru. Priestory predajní zaberajú zvyčajne časť rodinného domu, zvyšok objektu je využívaný na bývanie, prípadne nie je využívaný. V obci je 1 predajňa potravín a 2 pohostinstvá. Zároveň sa v obci nachádzajú aj predajne súčiastok na motorové vozidlá.

Blízkosť okresného mesta ovplyvňuje aj potrebu poskytovania služieb, ktoré sa takto sústreďujú na najzákladnejšie služby – potraviny resp. pohostinstvo. Vzhľadom na bezprostrednú blízkosť okresného mesta nie je veľký tlak na poskytovanie služieb v obci, nakoľko väčšina obyvateľstva si ich môže zabezpečiť v Humennom.

c. Verejnoprospešné služby

Obec má vybudované základné inštitúcie pre poskytovanie verejnoprospešných služieb, avšak vzhľadom na technický stav jednotlivých budov bude nevyhnutné v rámci finančných možností postupne realizovať rekonštrukcie interiérov a exteriérov s cieľom znižovania prevádzkových nákladov.

3.7.2015 bola založená obecná firma JASENOVSKA s.r.o. ako sociálny podnik, ktorého cieľom je vytvárať pracovné príležitosti, venovať sa stavebnej, poľnohospodárskej činnosti a podpore turistického ruchu. V obci sa nachádzajú 2 objekty pre kultúru. Nový kultúrny dom - v prízemí objektu s plochou 43 m² je kultúrno-spoločenská sála s plochou 120 m² s kuchyňou a klubovňou s kapacitou 200 stoličiek. Na poschodí objektu kultúrneho domu sú kancelárie obecného úradu. V objekte bývalého kultúrneho domu je spoločenská miestnosť (pre mládež, spoločenské organizácie) s kapacitou 15 stoličiek, posilňovňa, knižnica, priestor pre stolný tenis so sociálnymi zariadeniami a šatňou, CO sklad a sklad náradia.

V obci sa nenachádzajú žiadne zdravotnícke zariadenia. Všetky zdravotnícke služby sú pre obyvateľov obce poskytované v Humennom, kam sa občania môžu dopraviť mestskou hromadnou dopravou.

Tabuľka č. 11 -Evidencia mimovládnych organizácií obce Jasenov

Názov subjektu	Počet členov
Združenie na záchranu Jasenovského hradu	82
Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska	120
Slovenský zväz protifašistických bojovníkov	28
Únia žien Slovenska	45
Dobrovoľný požiarny zbor	40
Telovýchovná jednota	45
Slovenský zväz chovateľov	20
Urbariát obce Urbárske spoločenstvo Jasenov	350
Miestny odbor Matice Slovenskej	19
Poľovnícke združenie SOKOL Humenné	32
Folklórna skupina DUPNA	25
Miestny spolok Slovenského červeného kríža	38
OZ Pod'te s nami	15

Sociálna infraštruktúra vrátane kultúrno-relaxačných zariadení zahŕňa: 2 kultúrne domy, 1 klubovňu pre mladých, 1 knižnicu, 1 rímskokatolícky kostol, 1 dom smútku a 1 cintorín.

d. Rekreačia a šport

Jasenov patrí do rekreačného územného celku Vihorlat. Obec je rekreačnou prímestskou zónou Humenného ako základný rekreačný priestor dostupná pešou chôdzou 25 minút z centra mesta. Poloha a krajinárske hodnoty povyšujú horský reťazec pohoria Vihorlat do polohy najatraktívnejšej časti Zemplínskeho regiónu. Významné miesto v rekreačnom využití územia má prírodný potenciál. Rekreačné využitie územia je zamerané na celoročnú turistiku. Pod Jasenovský hradom je verejne prístupná bezbariérová oddychová zóna, ktorá ponúka herné prvky aj pre deti a mládež s telesným či mentálnym znevýhodnením. V tesnej blízkosti s futbalovým ihriskom zabezpečuje integráciu znevýhodnených skupín v prirodzenom prostredí pri hre.

Z obce vedú značkové turistické chodníky k zrúcaninám hradu Jasenov, na Uhliská, Vinné, do Valaškoviec a do Humenného. Obec tvorí prímestskú rekreačnú zónu Humenného. V severnej časti

obce sa nachádza futbalové ihrisko a cvičné ihrisko so škvarovým povrchom. V roku 2016 sa začala výstavba multifunkčnej budovy ako zázemia pre uvedený areál.

e. Školstvo

Základná škola sa v obci nenachádza, školopovinné deti chodia do školy mestskou hromadnou dopravou do Humenného. Zo zariadení predškolskej výchovy sa v obci nachádza materská škola s kapacitou 40 detí. V súčasnosti materskú školu navštevuje 25 detí. Časť kapacity materskej školy je naplnená deťmi zo sídliska Sokolej Humenné. Materská škola zamestnáva 3 pedagogických a 3 nepedagogických pracovníkov. Pri materskej škole sa nachádza školská jedáleň.

f. Organizačná štruktúra hospodárstva

Výroba v Jasenove je zastúpená najmä malými drevovýrobami a firmami zameranými na stavebnú, poľnohospodársku, čalunickú činnosť, predaj hnojív, autoservis, zemné a trhacie práce, výrobu hliníkových súčiastok pre automobilový priemysel, špedičné služby, výroba a predaj betónu. Vzhľadom na počet obyvateľov je počet organizovaných subjektov pomerne vysoký, čo je povzbudzujúce nielen pre zamestnanosť v obci, ale aj pre aktivizáciu spoločenského života v obci.

Tabuľka č. 12 - Evidencia podnikateľských subjektov obce

Názov podnikateľského subjektu / sídlo	Kontakt
Harona	Jasenov 246
Duspol	Jasenov 224
Alcast	Jasenovská 346
Agroekochem	Jasenov 224
Ľubomír Štenko	Jasenov 386
KMK Investment	Jasenov 385
HB Invest Slovakia	Jasenov 381
Prometal systém Stanislav Šimíček	Jasenov 391
Alexandra Real s.r.o.	Jasenov 378
Vladimír Hlodinok	Jasenov 383
Bplast Ing. Ján Bavlovič	Jasenov 282
Demi- Rent Ing. Ladislav	Laborecká 34

Ferko	
ZAPA betón	Jasenovská
SPEDGARANT s.r.o.	Třebičská ul.
Miroslav Jusko	Jasenov 428

5.1.9. Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv sa od roku 2005 výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácií samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencií prostredníctvom daňových príjmov. Nový systém financovania prináša väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne kladie väčšie nároky na finančné riadenie obce. Pôvodný systém rozdeľovania prostriedkov podľa počtu obyvateľov ako jediného kritéria nahradil systém 4 kritérií pre určenie podielu obce na výnose dane z príjmov (počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci, upravený veľkostným koeficientom, počet detí, ktoré v obci chodia do štátnych predškolských a školských zariadení, počet obyvateľov v dôchodkovom veku). Ďalšie zmeny sa týkajú miestnych daní a poplatkov. Obce ďalej získali väčšie právomoci pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností.

Obec hospodári s vyrovnaným, resp. mierne prebytkovým rozpočtom. Rozpočet na rok 2016 počíta s príjmami na úrovni 294 316 Eur a výdavkami 294 316 Eur. V štruktúre príjmov prevládajú cudzie zdroje (transfery zo štátneho rozpočtu) nad vlastnými zdrojmi (miestne dane a poplatky). Značná časť výdavkov smeruje na zabezpečenie bežnej prevádzky obce, obecného úradu a vzdelávacích zariadení, predovšetkým na pokrytie mzdových nárokov a nákladov na energie.

Z analýzy vyplýva, že obecný rozpočet poskytuje len malý priestor pre financovanie rozvojových zámerov. Je preto potrebné uchádzať sa aj o získanie externých zdrojov – súkromných investícií, grantov a príspevkov z podporných programov, najmä na realizáciu náročnejších investičných projektov. Obec má vo vlastníctve viaceré nehnuteľnosti – verejné budovy, pozemky, hlavne plochy verejných priestranstiev. Obec má záväzky voči finančným inštitúciám vo forme úveru, ktorý vznikol z potreby podieľať sa na spolufinancovaní projektov z nenávratných dotačných schém.

Obecné zastupiteľstvo má 9 členov. Schôdze sa konajú spravidla dva krát za kvartál. Vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu plnia poradnú funkciu odborné komisie:

- komisia pre správu majetku
- komisia pre financie
- Komisia pre výstavby a územného plánovania
- Komisia pre sociálne otázky a vzťah s verejnosťou
- komisia pre životné prostredie a verejný poriadok
- komisia školstva, mládeže a športu
- komisia pre rozvoj kultúry, cestovného ruchu a propagácie obce
- komisia pre ochranu verejného záujmu

Komunikácia s obyvateľmi prebieha zväčša prostredníctvom neformálnych stretnutí. Obec prevádzkuje vysielanie obecného rozhlasu, ktorý je v zlom stave a je nutná jeho rekonštrukcia. Má zriadenú internetovú stránku www.jasenov.sk, kde sú zverejnené základné informácie o obci, histórii, rozvojové dokumenty, aktuálne oznamy a zároveň sú na komunikáciu využívané oficiálne profily na sociálnych sieťach.

5.2. Analýza prieskumu verejnej mienky

Prieskum verejnej mienky bol realizovaný v období november 2015 - január 2016. Prieskum oslovil občanov, organizácie a firmy v obci Jasenov. Prieskumu sa zúčastnilo 115 občanov obce Jasenov. Príklad dotazníku je uvedený v prílohe č. 1. Dotazník bol uverejnený na internete (bol spracovaný prostredníctvom online nástrojogoogle docs). Občania vyplnili dotazník online (72) a písomne formou našich anketárov (43).

Do prieskumu sa zapojili občania produktívneho veku, nezamestnaní, študenti, podnikatelia a dôchodcovia.

Tabuľka č. 13 - Štruktúra výskumnej vzorky anketovaných občanov obce podľa vzdelania je nasledovná

Aká je Vaša činnosť/ekonomická aktivita?	stredné odborné	stredné všeobec né	VŠ ekonomi cké	VŠ humani tne	VŠ prírodn é	VŠ technic ké	vyuče ný/-á	vyučený/ -á s maturito u	zákla dné	celk ové
dôchodca/-kyňa	2	3					1	1		7
farmár (SHR)	1									1
na materskej dovolenke	2				1			2		5
nezamestnaný/-á	5	1			2		1	5		14
podnikateľ	3					2	1			6
pracujúci doma	1						1			2
študent/-ka			1		1	1		1	2	6
študent/ka		7		1				3	9	20
zamestnanca								1		1
zamestnaný/-á v privátnom sektore	8	2	5	3	1	2	1	7		29
zamestnaný/-á vo verejnej správe	9	2	3	4	1			2		21
neodpovedali										3
Spolu	31	15	9	8	6	6	4	22	11	115

Zdroj: expertné spracovanie.

Z dotazovaných 115 účastníkov boli 46 účastníci ankety občania so stredným odborným/všeobecným vzdelaním. S vysokoškolským vzdelaním sa ankety zúčastnili 29 účastníci. Obe dve skupiny anketovaných tvoria 65% zo všetkých zúčastnených prieskumu. Účastníkov so základným vzdelávaním a vyučených s maturitou bolo 36.

Prieskum bol zameraný aj na zamestnanie účastníkov ankety. Výsledky z nasledujúcej tabuľky ukazujú, že aktívna populácia obce Jasenov pracuje prevažne v obci a v okolitých mestách. Málo z nich cestuje za prácou, len jeden z dotazovaných uviedol, že cestuje za prácou ale žije v Jasenove. Zároveň sme zaznamenali, že vyše 37% populácie obce tvoria nezamestnaní alebo študenti. Vykazované dáta ukazujú, že aktívne obyvateľstvo pracuje v blízkom okolí obce a preto každodenný život občanov Jasenova je priamo spojený s rozvojom a s kvalitou služieb v obci.

Tabuľka č. 14 -Uved'te, kde sa nachádza miesto Vášho pracoviska

Druh dotazovaného občana podľa zamestnania	BB	doma	iná vidieka obec	Košice	mesto v okolí	nepracujem	priamo v obci	škola	celkové
dôchodca/-kyňa					1	6			7
farmár (SHR)							1		1
na materskej dovolenke		1			2	2			5
nezamestnaný/-á						13	1		14
podnikateľ	1				5				6
pracujúci doma							2		2
študent/-ka						6			6
študent/ka					3	15	1	1	20
zamestnanca					1				1
zamestnaný/-á v privátnom sektore			3	1	25				29
zamestnaný/-á vo verejnej správe					10		11		21
Bez odpovede							1		2
Grand Total	1	1	3	1	47	42	17	1	113

Zdroj: expertné spracovanie.

Prevažná časť občanov (z anketovaných) trávi svoj pracovný čas v obci. Veľmi málo ľudí cestuje za prácou, čo môže vyjadrovať buď nižšiu ochotu cestovať za prácou, nedostatočné pracovné ponuky mimo obce, prípadne nezaujímavé finančne odmeny, ktoré by mali pokryť aj náklady na každodennú dochádzku do práce.

Navrhovali by sme ako veľmi vhodné zaradiť ponuky práce aj v obci. Berúc do úvahy pomerne nízku iniciatívu obyvateľstva ohľadom vyhľadávania pracovných príležitostí, obec by mohla zohrať dôležitou úlohu a napomôcť občanom formou rozšírenej informačnej kampane – vzdelávania a pracovných seminárov.

V súvislosti s naplnením očakávaní z plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, hodnotili zúčastnení aj mieru spokojnosti s rozvojom obce.

Tabuľka č.15 - Miera spokojnosti s bývaním v obci Jasenov

Ako ste celkovo spokojný/-á s obcou Jasenov ako miestom Vášho života, príp. práce?	skôr nespokojný ako spokojný/á	skôr spokojný/á	veľmi spokojný/á	celkové
dôchodca/-kyňa	1	5	1	7
farmár (SHR)			1	1
na materskej dovolenke		3	2	5
nezamestnaný/-á	1	8	5	14
podnikateľ		4	2	6
pracujúci doma		2		2
študent/-ka		4	2	6
študent/ka	1	13	6	20
zamestnanca			1	1
zamestnaný/-á v privátnom sektore	2	14	13	29
zamestnaný/-á vo verejnej správe		10	11	21
neodpovedali				3
Spolu	5	65	44	115

Zdroj: expertné spracovanie.

Obyvatelia Jasenova vyjadrujú veľmi vysokú mieru spokojnosti, čo naznačuje, že obec bude aj naďalej expandovať. Vývoj ekonomických činností a zároveň aj zvýšenie kvality služieb a životných podmienok v obci je nevyhnutným dôsledkom jej rozvoja.

Tabuľka č. 16 - Štruktúra domácností zúčastnených prieskumu

bez detí (deti sú dospelé a žijú inde)	6
dva dospelí + dieťa / deti	37
jeden dospelý + dieťa / deti	7
manželia bez detí	7
viacgeneračná domácnosť (stari rodičia / rodič, rodičia / rodič, deti / dieťa)	51
žijem sám / sama	6
neodpovedali	1
všetko	115

Zdroj: expertné spracovanie.

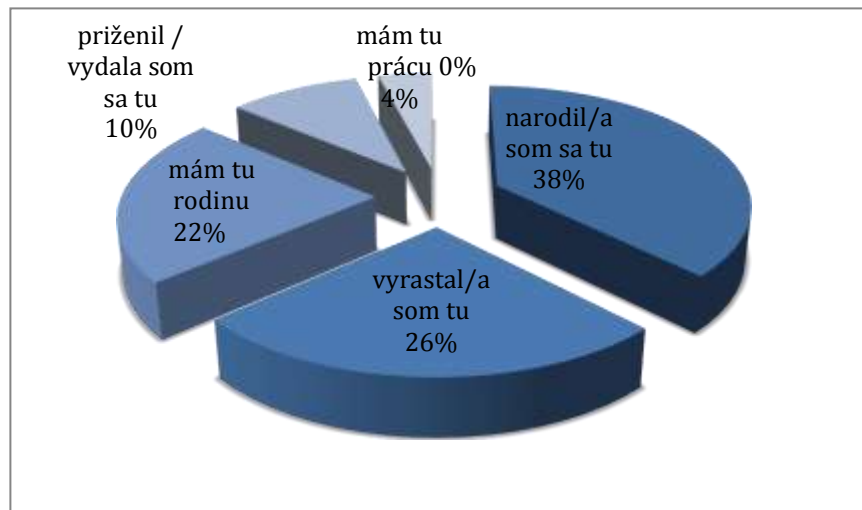
Prevažná časť zúčastnených prieskumu žije vo viacgeneračnej domácnosti. Tento indikátor naznačuje potrebu rozvoja bytovej výstavby. Na tvorbu takýchto stavebných úprav sú v súčasnosti v obci pomerne priaznivé podmienky. Obec by mohla ponúknuť atraktívne podmienky pre rozvoj občianskej výstavby, rozšíriť infraštruktúru a tak vytvoriť podmienky pre ďalšiu výstavbu rodinných domov ale takisto by sa mohla podieľať na stavbe bytov prípadne obecných bytových jednotiek pre seniorov, mladé rodiny či rodiny s nízkym príjmom.

Tým, že počet obyvateľstva v obci rastie, zaujímali sme sa, aké sú najčastejšie dôvody bývania v obci Jasenov. Nasledujúce grafické prevedenie vyhodnotenia dát prieskumu ukazuje, že zväčša žijú v obci ľudia, ktorí sa tu narodili. Je pre nich dôležité udržiavanie tradície a zosúladenie zmien v obci v súlade s kultúrnymi a sociálnymi tradíciami.

Graf č. 2 - Dôvody bývania v obci.

Zdroj: expertné spracovanie.

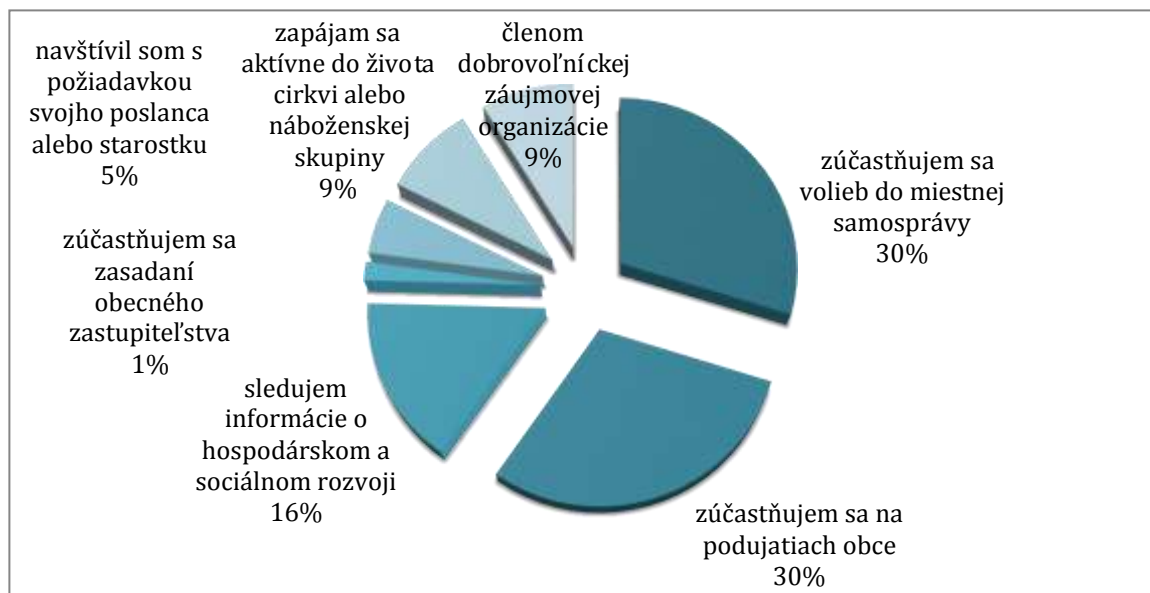
životu
základe
väčšia

Občania obce Jasenov sa zaujímajú o dianie vo verejnom a podieľajú sa na spoločnom ekonomickom, či kultúrnom a sociálnom živote obce. Na toho by sa dala očakávať aj miera občianskej zodpovednosti prostredníctvom priameho zapojenia jednotlivcov do rôznych aktivít, ale takisto aj do projektov, či školení

a aktivačných prác.

Graf č. 3 - Ako sa zapájate do diania v obci? Zdroj: expertné spracovanie.

Nižšie uvádzame numerický podiel jednotlivých vekových kategórií na spoločenskom živote v obci. Podľa prieskumu sa obecných podujatí a volieb zúčastňuje prevažne najmladšia generácia. Podobnú tendenciu ale vidíme aj u občanov stredného veku od 25 do 55 rokov.

Tabuľka č. 17- Účasť obyvateľov na živote obce podľa vekových kategórií. Zdroj: expertné spracovanie

Ďalej sme sa pýtali obyvateľov prečo je pre nich obec atraktívna, keďže tu trávajú väčšinu svojho času. Podľa občanov sú dôležité tri základné faktory – dobrá oddychová zóna a kultúrne pamiatky, spokojné prostredie pre život, ale aj blízkosť mesta Humenné.

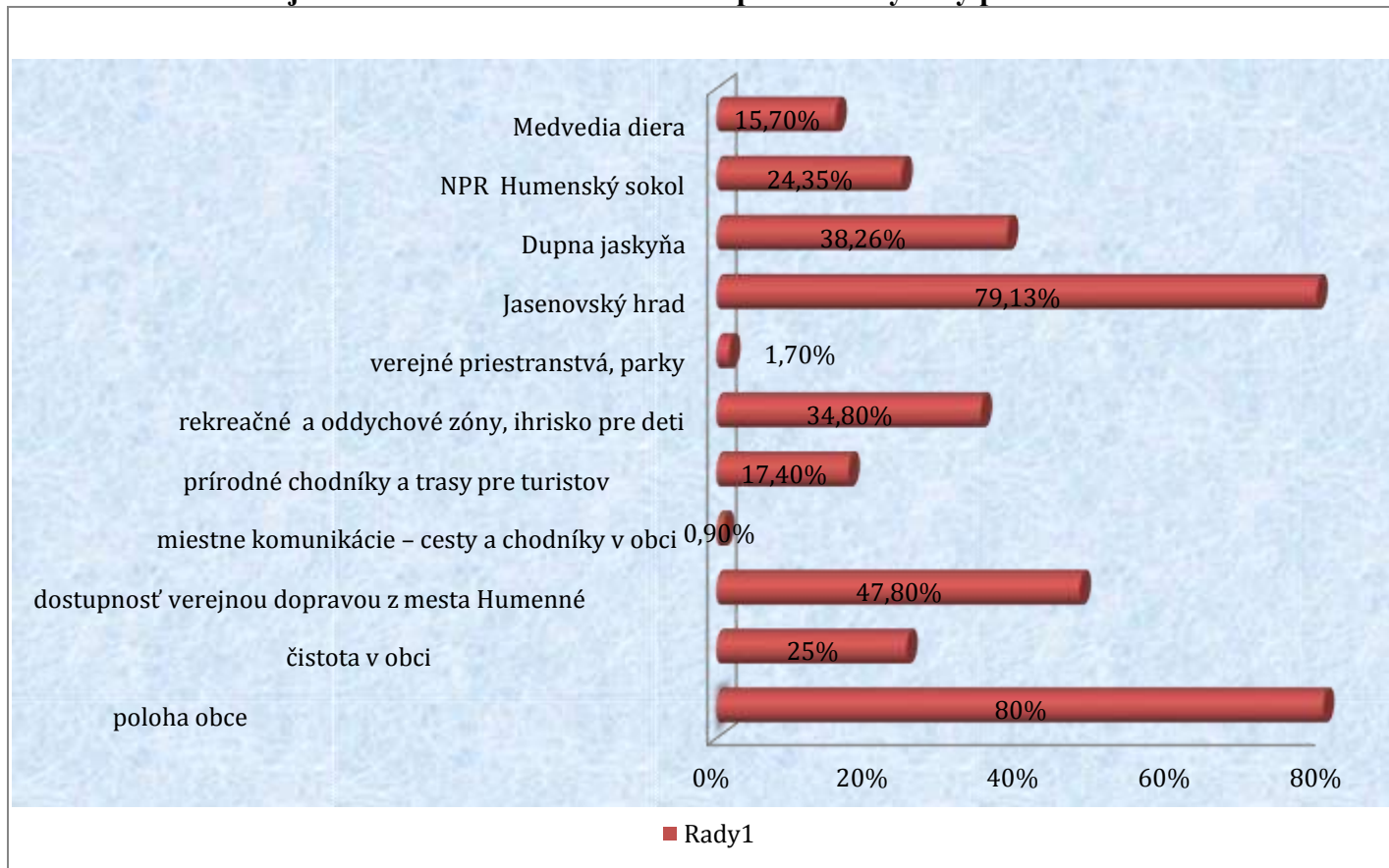
	zúčastňuje m sa volieb do miestnej samosprá vy	zúčastňuje m sa na podujatiach obce	sledujem informácie o hospodársko m a sociálnom rozvoji	zúčastňujem sa zasadaní obecného zastupiteľst va	navštívil som s požiadavkou svojho poslanca alebo starostky	zapájam sa aktívne do života cirkvi alebo náboženskej skupiny	členom dobrovoľníck ej záujmovej organizácie
0 do 25	17	17	9	1	3	5	5
25-35	13	16	9	2	3	6	5
35-45	9	12	6	2	1	2	7
45-55	14	14	6	6	2	3	6
55-65	6	8	2	2			1
65 a viac	2	3	1				3
všetko	61	70	33	13	9	16	27

Táto forma vyjadrenia občanov poukazuje na reálne trendy sociálneho a demografického života nie len na Slovensku ale aj v Európe. Ide najmä o pomerne výrazné sťahovanie ľudí do prímestských obcí alebo aj tvorbu satelitných štvrtí pri väčších mestách, kde občania hľadajú lepšie podmienky ako služby, ktoré ponúkajú mestá. Napriek tomu sú služby a výhody mestského života pre občanov dôležité, ale zjavné ich nepoužívajú každodenne a preto je dôležitejším faktorom kvality života predovšetkým miesto bývania ako miesto práce alebo miesto občianskych služieb.

Z anketovaných 115 osôb až 62 priznáva, že sú spokojní s možnosťami voľnočasového relaxu v rámci obce. Napriek tomu 30 sa vyjadrujú, že nie sú spokojní, ani nespokojní, čo tvorí takmer 26% z dotazovaných obyvateľov.

V rámci prieskumu sa prejavila aj neochota obyvateľov obce dochádzať za prácou mimo obce, v prípade, že im neboli ponúknuté dobré pracovné ponuky a finančné ohodnotenie. Vyše 60% z odpovedí uvádza, že by využili pracovné ponuky mimo obce, v prípade, že by boli výhodnou alternatívou pre život. Tým, že táto odpoveď sa vyskytuje v nadpolovičnej väčšine odpovedí sme presvedčení, že obyvatelia nehľadajú pracovné príležitosti mimo mesta a majú skôr skreslené než reálne predstavy o tom aké sú komparatívne výhody pracovať mimo obce. Okrem toho je jasné, že ani ponuky práce spojené s čiastočným cestovaním mimo obce nie sú u nich akceptovateľné. Z anketovaných menej ako 10% uviedlo, že pracuje mimo obce v Humennom alebo v Košiciach a len jeden občan naznačil, že je jeho práca spojená s cestovaním aj do Českej republiky.

Tabuľka č. 18 - Čím je obec Jasenov atraktívna – komparatívne výhody podľa občanov

Zdroj: expertné spracovanie.

Vyššie uvedené zoradenie jednotlivých komparatívnych výhod obce naznačuje, že je najmä potrebné investovať do lokálnej infraštruktúry, parkov a zelených priestranstiev v obci. Najdôležitejšie zostávajú chodníky v obci a cyklochodníky. Skúmali sme aj spokojnosť občanov ohľadom ponuky služieb a obchodov v obci.

Tabuľka č. 19 - Uved'te mieru spokojnosti s poskytovaním služieb v obci (1 – veľmi spokojný, 2 – spokojný, 3 – neviem, 4 – nespokojný, 5 – veľmi nespokojný)

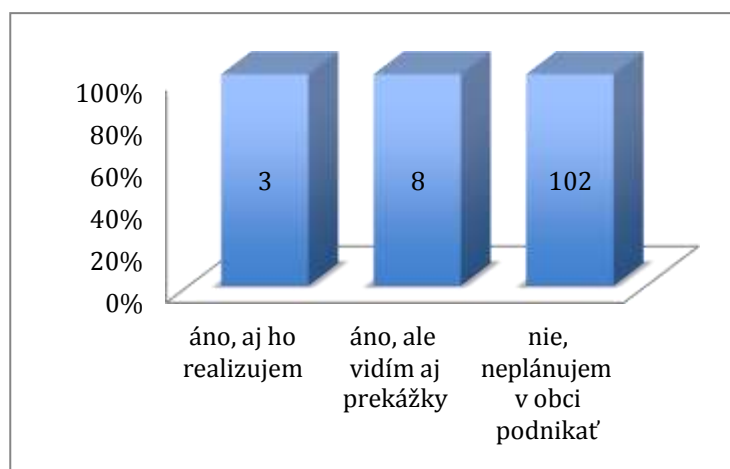
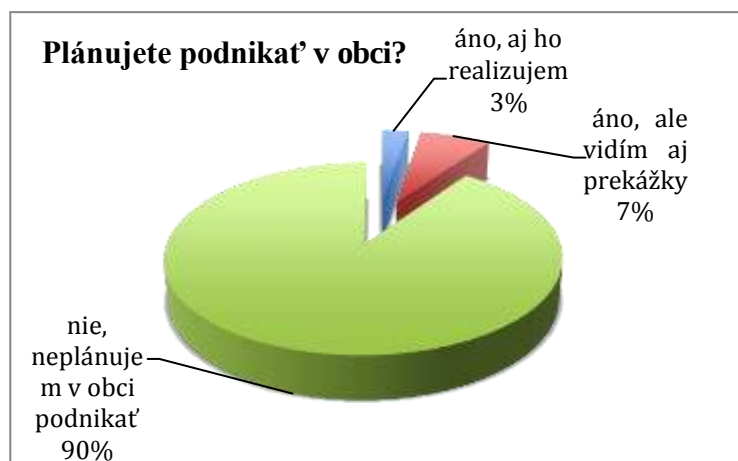
Druh činností	veľmi spokojný	spokojný	neviem	nespokojný	veľmi nespokojný
ponuka služieb a obchodov	8	62	22	17	3
činnosť záujmových združení obce	19	52	33	5	1
kultúrne a spoločenské podujatia pre občanov	34	56	11	4	4
možnosti športovania a športového vyžitia	17	56	18	13	
podujatia a krúžky pre deti a mládež	13	45	32	11	
podujatia pre dôchodcov	20	47	37	3	1
aktivity kultúrneho domu	23	58	19	7	2
aktivity materskej škôlky	29	49	27	2	1
práca obecného úradu a samosprávy	32	49	20	7	
požiarna ochrana obyvateľstva	25	51	20	7	2

Zdroj: expertné spracovanie.

Ďalšie otázky prieskumu riešili ochotu a záujem občanov obce podnikat'. Z anketovaných obyvateľov len 10% prejavilo záujem o podnikanie, ale aj napriek tomu vidia prekážky v podmienkach na podnikanie. Túto vzorku tvorí asi 15 ľudí z celkových dotazovaných. V prípade zaujímavých opatrení a podmienok pre rozvoj súkromného podnikania alebo samozárobkovej činnosti v obci by sa dalo aktivovať aj väčšie množstvo ľudí vrátane žien na materskej, rátame s odhadom okolo 30 ľudí. Odporúčame rozpracovať špeciálne programy na podporu podnikania, zapájať ich do vzdelávacích a osvetových procesov a do poradenských schém podnikania.

Napriek tomu, že málo z obyvateľov označilo túto možnosť ako potenciálnu možnosť pre ich život, je pravdepodobné, že zníženie sociálnych dávok, prijateľná podnikateľská politika, prípadné zníženie dane, zjednodušenie administratívnych úkonov a rozvoj nových služieb by umožnili stimulovať podnikateľské a zárobkové činnosti najmä v poľnohospodárstve a v cestovnom ruchu.

Ochota podnikat' v obci

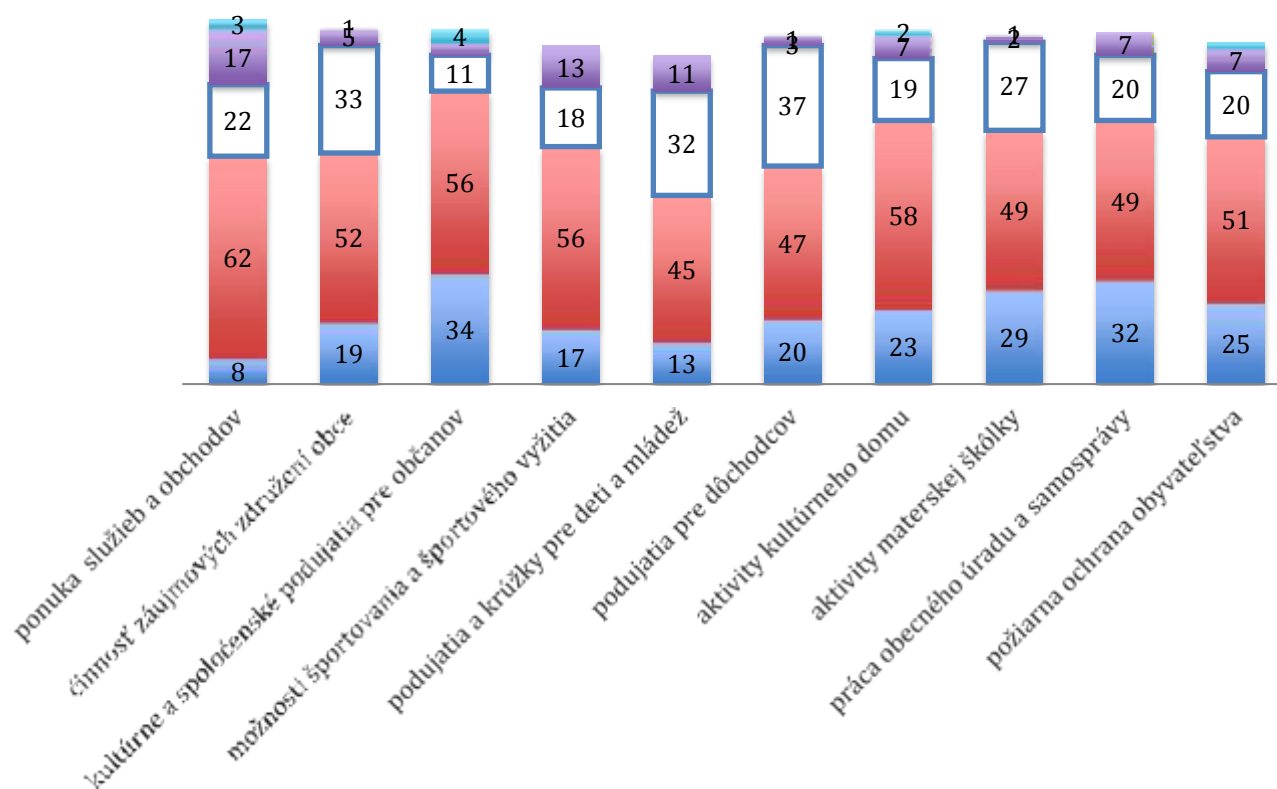

Graf č. 4.1. Úroveň podnikateľskej iniciatívy v obci a Graf č. 4.2. Počet anketovaných obyvateľov, ktorí sú ochotní podnikat'

Zdroj: expertné spracovanie.

Spokojnosť občanov s atrakciami v obci

■ veľmi spokojný ■ spokojný ■ neviem ■ nespokojný ■ veľmi nespokojný

Graf č. 5 - Ste spokojní s ponukou atrakcií a aktivít pre občanov?

Uved'te mieru spokojnosti s vybavenosťou obce

(1 – veľmi spokojný, 2 – spokojný, 3 – neviem, 4 – nespokojný, 5 – veľmi nespokojný)

Podľa výsledkov prieskumu občania vyjadrili spokojnosť so všetkými službami v obci, túto spokojnosť deklaruje nadpolovičná väčšina anketovaných. Názor „nespokojný“ bol najčastejšie vyjadrovaný v súvislosti s ponukou služieb a obchodov, využitím športových areálov a ponukou krúžkov pre mládež. Pomerne väčšie množstvo dotazovaných nevedelo reálne vyjadriť konkrétny názor, čo je skôr tichý prejav nespokojnosti, než spokojnosti.

Zdroj: expertné spracovanie.

Tabuľka č. 20- Prezentácia jednotlivých odpovedí obyvateľov ohľadom infraštruktúry a občianskej vybavenosti v obci v tabuľkovom formáte.

	veľmi spokojný	spokojný	neviem	nespokojný	veľmi nespokojný
miestne komunikácie - cesty a chodníky	4	30	19	45	14
stav verejných priestranstiev	5	59	28	19	1
vybavenosť obce verejnou kanalizáciou	18	69	18	5	2
vybavenosť obce vodovodom	28	68	13	1	2
vybavenosť obce plynom	30	67	11	1	2
vybavenosť obce elektrinou	31	69	10		2
odvoz komunálneho odpadu	37	64	5	4	1
nakladanie so stavebným odpadom	15	41	34	18	2
knižnica	8	28	49	19	6
materská škola	27	51	29	2	2
kultúrny dom	22	64	16	7	3
dostupnosť verejného internetu	25	42	31	9	3
pokrytie signálom mobilných sietí	34	52	17	6	1

Zdroj: expertné spracovanie.

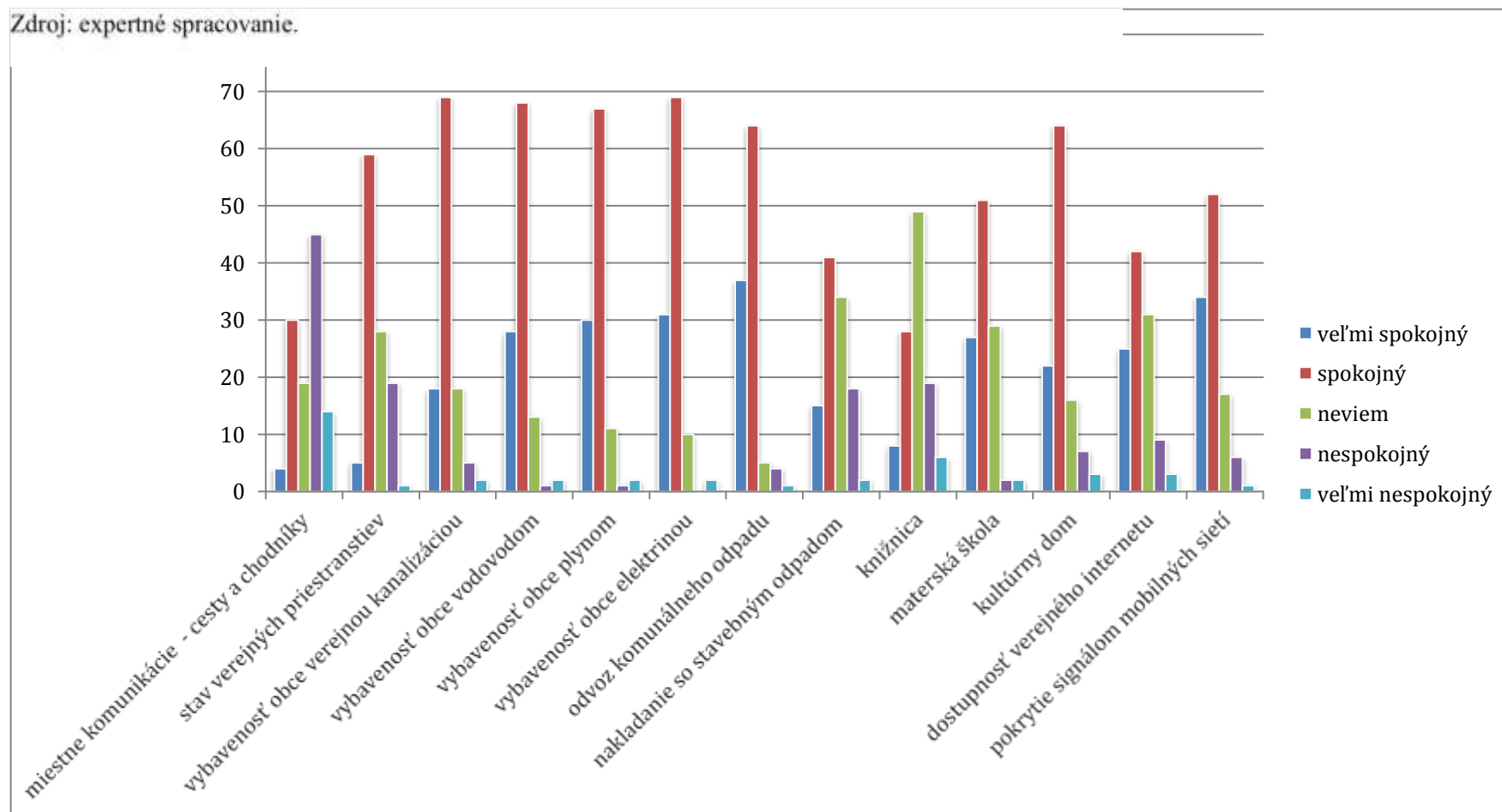
Stav verejných komunikácií, verejných priestranstiev, ale takisto spôsob nakladania so stavebným odpadom a funkčnosť knižnice, ďalej dostupnosť internetu a vybavenosť kanalizácie, sú uvedené ako témy, ktoré najčastejšie vzbudzujú nespokojnosť občanov v obci.

Registrujeme veľmi vysokú úroveň odpovede „neviem“ pri skúmaní spokojnosti s infraštruktúrou kultúrnych a vzdelávacích stredísk (kultúrny dom, knižnica a materská škôlka, verejný internet).

Považujeme týchto občanov skôr za pasívnych než aktívnych, a budúcou úlohou obce bude aktivovať a stimulovať ich občiansku spolupatričnosť.

Je potrebné zvýšiť opatrenia pri aktivácii občanov a priemernú informovanosť o tom, aké sú možnosti občanov ovplyvniť život a rozvoj obce, v ktorej bývajú.

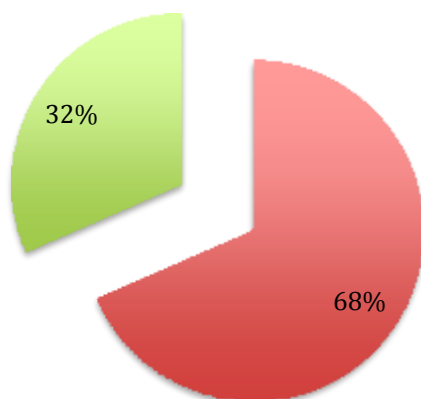
Graf č. 6 - Grafické prevedenie zhodnotenia odpovedí dotazovaných, ktorí vyjadrili svoju spokojnosť s občianskou vybavenosťou a základnou infraštruktúrou v obci.

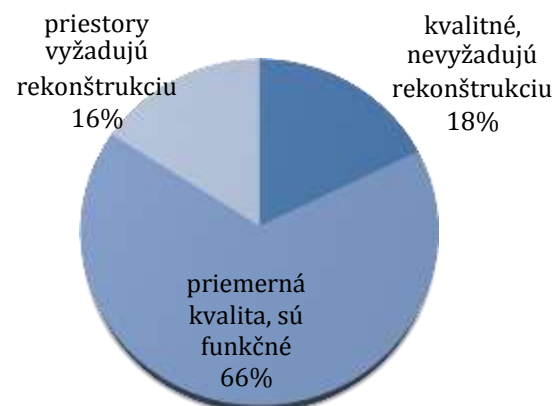
Grafy 4. 7.1., 7.2., 7.3 a 7.4. vyjadrujú mieru spokojnosti so športovými, vzdelávacími a sociálnymi službami v obci. Zdroj: expertné spracovanie.

Dáta poukazujú, že viacero relaxačných a kultúrnych občianskych infraštruktúr má priemernú a nepostačujúcu vybavenosť, čo by malo byť riešené prostredníctvom kapitálových investícií - modernizácie, prístavieb a ich obnovenia.

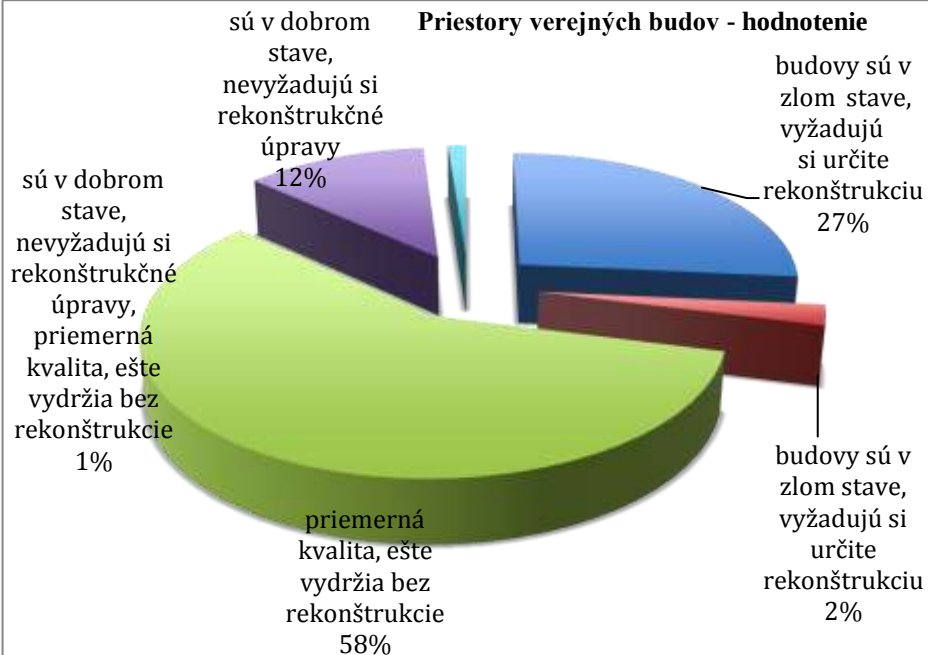
- 0 %
- Stačia Vám možnosti športového vyžitia a množstvo športových zariadení v obci?
 - áno, plne uspokojujú moje potreby
 - nie, sú nedostatočné

Ako hodnotíte kvalitu priestorov v ktorých sa vykonávajú športové aktivity?

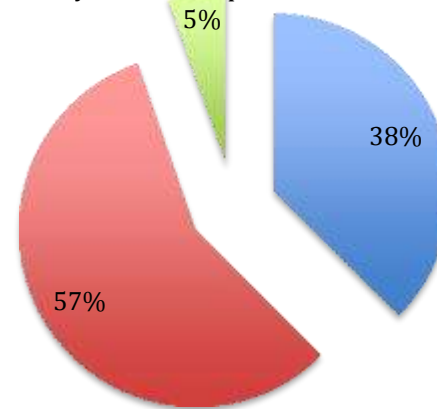

Priestory verejných budov - hodnotenie

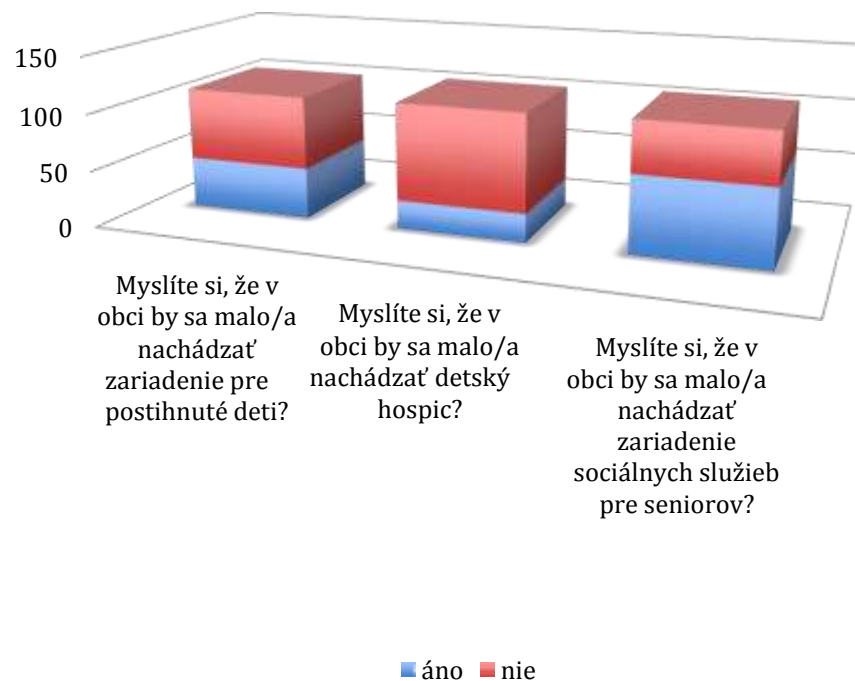

Aká je podľa Vás situácia v sociálnej oblasti v obci?

- Sociálne služby sú nepostačujúce, je potrebné ich zlepšenie
- Sociálne služby sú obcou primerane poskytované.
- Sociálne služby sú v obci nepotrebné

Zriadenie organizácie a objektu pre poskytovanie sociálnych služieb

Graf č. 8 - Záujem občanov o ďalšie zariadenia sociálnych služieb v obci.

Občania sú veľmi skeptickí a neistí, čo sa týka zriadenia ďalších zariadení sociálnych služieb pre seniorov, detí s rozvojovými problémami, pre detí bez rodičov alebo detí pochádzajúce zo sociálne-slabých rodín. Je potrebné však brať do úvahy, že úloha sociálnych služieb zohráva najmä v spoločnosti s vysokou mierou nezamestnanosti a s množstvom ľudí trpiacimi chudobou významnú pomoc. Na druhej strane je veľmi dôležité aby sa ideálne podmienky na ich rozvoj spojili aj s novými činnosťami v obci, ktoré zaručujú aj nové pracovné miesta.

Zdroj: expertné spracovanie.

Nasledujúce vyhodnotenia verejnej mienky súvisia so strategickými cieľmi rozvoja obce Jasenov.

Tabuľka č. 21 - Uved'te oblasti, ktoré majú podľa Vás najväčší potenciál na rozvoj obce.

vek	rekonštrukcia miestnych komunikácií	podpora rozvoja podnikania	rekonštrukcia verejných budov	rozširovanie ponuky a kvality obchodu a služieb	starostlivosť o pamiatky	podpora ďalšieho vzdelávania obyvateľov	vybudovanie nových ihrísk a športovísk	ochrana prírody a životného prostredia	informačné systémy obce	rozvoj individuálneho cestovného ruchu	spoločenský život	poskytovanie sociálnej starostlivosti	bytová výstavba a nové stavebné pozemky	kultúria a výsadba zelene	rozšírenie existujúcich kultúrnych podujatí a zavedenie nových	partnersktvo s obcami zo zahraničia
0 do 25	26	20	20	21	23	18	23	26	17	18	22	20	22	25	20	20
25-35	23	17	15	17	16	17	21	17	13	12	19	15	15	14	15	14
35-45	12	7	7	9	8	4	11	8	10	6	5	7	7	8	5	5
45-55	17	10	13	8	13	10	13	14	10	9	12	12	13	12	13	10
55-65	8	6	7	7	7	6	7	9	9	7	9	7	6	8	5	6
65 a viac	4	1					2	2	2		1		1	1		1
Celkové odpovede	90	61	62	62	67	55	77	76	61	52	68	61	64	68	58	56

Zdroj: expertné spracovanie.

Tabuľka vyjadruje aj názory jednotlivých účastníkov prieskumu podľa vekových kategórií. Mladí ľudia do 25 rokov prejavili pomerný záujem o všetky témy prieskumu. Podobne sa vyjadrujú aj pracujúci vo veku medzi 25 a 35 rokom. Príroda, šport a informačné systémy zaujímajú najmä ľudí vo veku od 35 do 45 rokov. Dospelí vo veku od 55 do 65 rokov kladú dôraz na všetky oblasti života. Považujú za dôležité nie len rozvoj infraštruktúry ale aj ponuky služieb kultúry a športu a zároveň označujú za dôležité udržiavanie prírodných hodnôt a kvalít prostredia obce.

Tabuľka č. 22 – Zotriedenie strategických oblastí podľa priorít. Výsledky budú zahrnuté do programovej a strategickej časti PHSR Jasenov.

1	rekonštrukcia miestnych komunikácií	90
7	podpora rozvoja podnikania	61
6	rekonštrukcia verejných budov	62
6	rozširovanie ponuky a kvality obchodu a služieb	62
5	starostlivosť o pamiatky	67
10	podpora ďalšieho vzdelávania obyvateľov	55
	vybudovanie nových ihrísk a športovísk	77
	ochrana prírody a životného prostredia	76
7	informačné systémy obce	61
11	rozvoj individuálneho cestovného ruchu	52
4	spoločenský život	68
7	poskytovanie sociálnej starostlivosti	61
8	bytová výstavba a nové stavebné pozemky	64
4	kultivácia a výsadba zelene	68
9	rozšírenie existujúcich kultúrnych podujatí a zavedenie nových	58
12	partnerstvo s obcami zo zahraničia	56

Zdroj: expertné spracovanie.

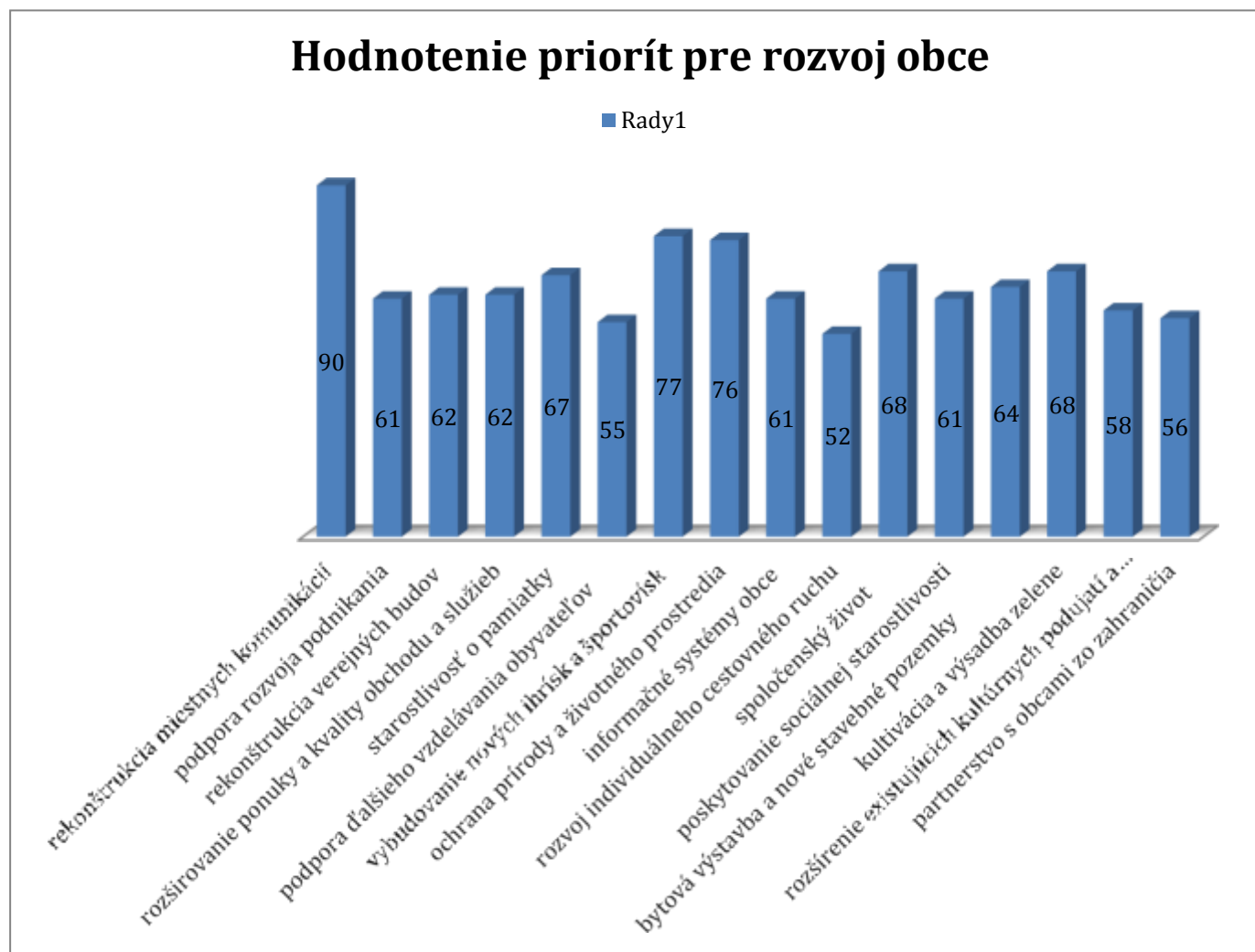
Podľa odpovedí obyvateľov Jasenova dokážeme klasifikovať jednotlivé priority rozvoja obce nasledovne: rekonštrukcia miestnych komunikácií je jednoznačne najdôležitejšou prioritou, ale zároveň by sme k tejto skutočnosti dodali, že pri otvorenej otázke o tom, čo občania v obci najviac postrádajú, jednoznačne uviedli, že je potrebné zriadiť v obci skládku odpadov. Na základe uvedeného je potrebné v rámci stratégie PHSR zriadiť aj stavbu skládky odpadov, čím by sa otvorili možnosti aj pre ekonomické projekty (podnikateľské/investorské), činností v rámci zhodnotenia odpadov a výroby energie.

Je zaujímavé, že pred vybudovaním ihrísk a športovísk na druhé miesto ako najdôležitejšie občania uviedli ochranu prírody a životného prostredia, čo reálne zodpovedá aj alarmujúcej potrebe zriadenia skládky odpadov.

Spoločenský život a estetický vzhľad obce, starostlivosť o pamiatky a rekonštrukcia verejných budov je tiež na prvých priečkach prianí občanov. Napriek tomu, že dotazovaní vyjadrili nejednoznačnú ochotu realizovať individuálne podnikateľské zámery, jednoznačne označujú ako dôležité podporovať podnikateľské prostredie v obci.

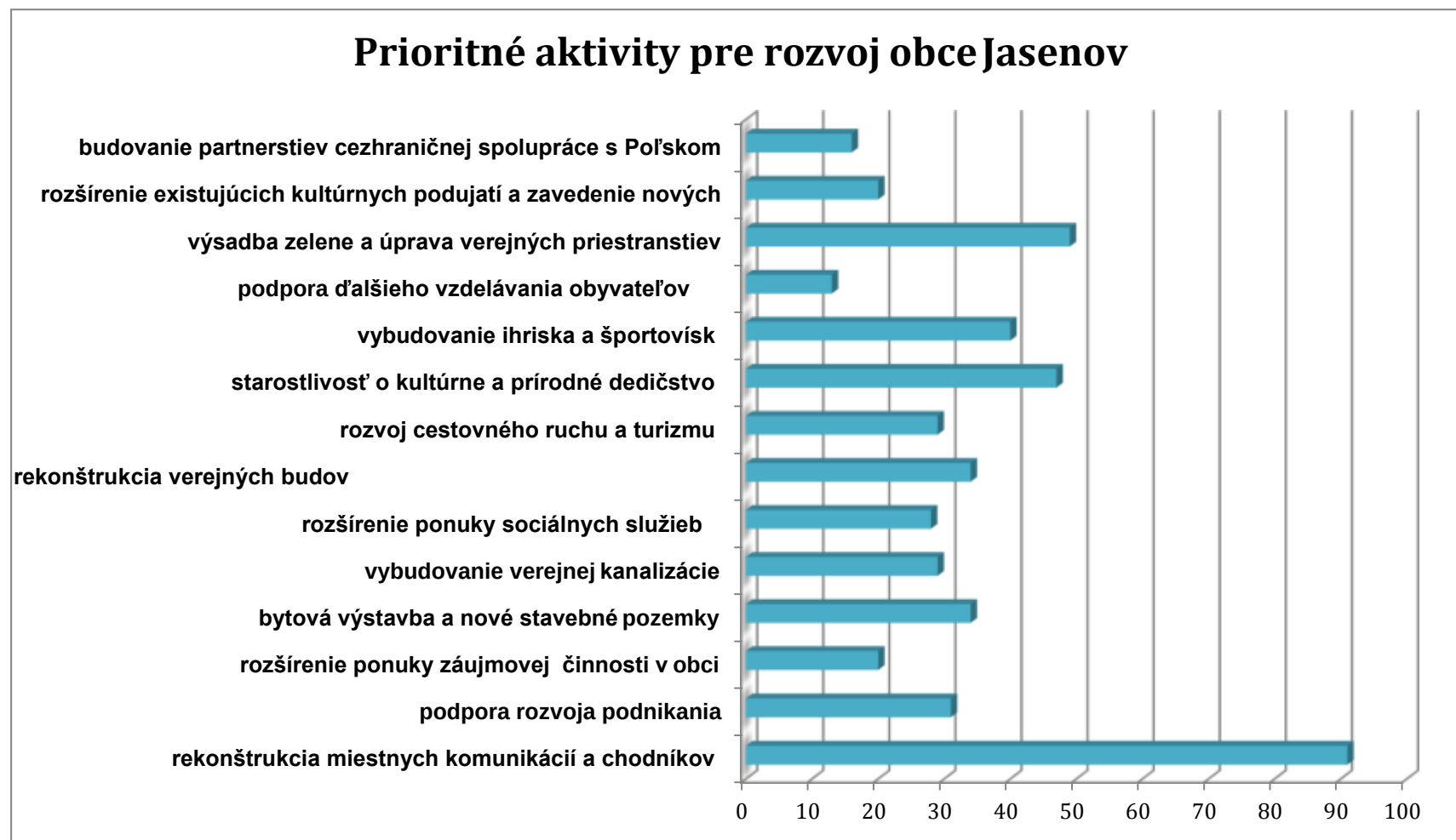
Nová bytová výstavba a rozšírenie kultúrnych a spoločenských podujatí je tiež v centre pozornosti občanov. Napriek tomu, že podľa spracovaní dát sa záujem o spoluprácu so zahraničnými obcami umiestnil na poslednom mieste, je potrebné zdôrazniť, že okrem prvých troch priorít, ostatné označené témy rozvoja majú pomerne rovnaký počet bodov a hlavne každú tému hodnotila ako prioritnú vyše polovica zo zúčastnených prieskumu.

Graf č. 9 - Hodnotenie priorít podľa obyvateľov, ktorí sa zúčastnili prieskumu VM. Grafické znázornenie

Zdroj: expertné spracovanie.

Graf č 10 - Klasifikácia jednotlivých priorít rozvoja obce Jasenov podľa prieskumu verejnej mienky.

Zdroj: expné spracovanie

5.3. Analýza pripravovaných projektov

Tabuľka č. 23 - Analýza stavu projektovej pripravenosti investícií

Názov investície	Oblasť	Rok začatia	Tech. priprav.	Rok ukonč.	Náklady v EUR	Zdroje financ.
1. Kultúrna cesta v obci Jasenov - chodníky		2015	PD+SP		1.000.000,-	vlastné, EU
2. Rozšírenie vodovodu a kanalizácie v obci Jasenov – Hoľarky, Poľná		2015	PD+SP		1.000.000,-	EU
3. Vodovod v lokalitách Pastovník, Bobkovec, Pod Dzilom		2016	PD+SP	2017	117.000,-	EU
4. Vodovod, kanalizácia v lokalite Dlhé, Pod Harbom, Areál družstva		2018	Štúdia		500.000,-	EU
5. Zníženie energetickej náročnosti objektu MŠ v obci Jasenov		2016	PD+SP	2017	188.879,-	MŽP SR, PPA
6. Zníženie energetickej náročnosti OcÚ Jasenov		2017	PD	2018	650.000,-	MŽP SR, PPA
7. Zníženie energetickej náročnosti SKD		2017	PD	2018	83.962,-	EU
8. Výstavba MK Pod Harbom		2016	PD	2018	25.000,-	EÚ
9. Rekonštrukcia MK Pod Hôrkou		2016	PD+SP	2016	23.000,-	vlastné
10. Rekonštrukcia MK Sadová		2017	PD+SP	2017	25.000,-	vlastné
11. Rekonštrukcia MK Okružná		2016	štúdia	2019	30.000,-	EÚ
12. Rekonštrukcia MK Dlhé, Krátka		2016	štúdia	2020	30.000,-	EÚ
13. Rekonštrukcia MK Hoľarky, Poľná, Pod Harbom - zokruhovanie		2016	štúdia	2019	60.000,-	EÚ
14. Nájomné byty		2016	štúdia	2019	1.000.000,-	ŠFRB+ŠR
15. Futbalový klub - budova		2016	PD+SP	2017	60.000,-	MF SR, EU
16. Zberný dvor		2016	PD+SP	2018	160.320,-	EÚ
17. Denný stacionár		2015	Štúdia		350.000,-	EU
18. Hasičská zbrojnica, garáž		2017	PD	2017	40.000,-	MV SR
19. Multifunkčné ihrisko		2016	Štúdia	2017	30.000,-	MŠ SR
20. Oddychová zóna, cyklotrasa		2015	Štúdia	2017		EU
21. Protipovodňové opatrenia, polder		2016	Zámer	2018		EU

5.4. Analýza silných stránok a slabých stránok územia

Hlavné vnútorné faktory rozvoja predstavujú silné stránky a slabé stránky, vyplývajúce z daností územia, vybudovanej lokálnej infraštruktúry. V nasledujúcom prehľade sú tieto faktory zoradené podľa ich vplyvu (vzostupne).

Silné stránky

- čiastočne vybudovaná infraštruktúra zásobovania pitnou vodou, plynom, elektrickou energiou, telekomunikačná infraštruktúra, kanalizácia
- v blízkosti viac než 5 prírodných kultúrnych pamiatok
- vybudovaná základná občianska vybavenosť v obci
- vhodné podmienky pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho turizmu
- vhodné prírodné podmienky pre poľnohospodárstvo
- dostatok voľnej a kvalifikovanej pracovnej sily
- aktivita miestnych spolkov, súborov, občianskych združení
- skúsenosti s projektmi a s realizáciou projektov
- aktívna účasť občanov na dejinách obce
- zachovaný vidiecky charakter obce
- nízka miera priemyselného znečistenia životného prostredia
- bezproblémové spolunažívanie obyvateľov rôznych národností
- priaznivá demografická situácia
- vybudované dva priemyselné parky v Jasenove
- blízkosť väčších miest

Slabé stránky

- nekompletná kanalizácia, verejný vodovod, siete el. napojenia
- málo chodníkov
- zlý stav miestnych komunikácií
- nefunkčný systém odvádzania dažďovej vody
- chýbajúce povedomie občanov o znečistení ovzdušia, prírody
- chýbajúca skládka odpadov
- nepravidelná medzimestská doprava
- málo podnikateľských subjektov v obci
- chýba komplexná ponuka kultúrno-zábavnej industrie – sektor cestovného ruchu
- slabé dopravné spojenia
- nedostatočný počet pracovných príležitostí v obci
- ekonomická nestabilita a nízka produktivita práce poľnohospodárskych subjektov
- chýbajúca infraštruktúra a služby v oblasti cestovného ruchu (ubytovanie ...)
- znížený vzťah obyvateľstva k poľnohospodárskym aktivitám
- absencia podnikateľskej iniciatívy

5.5. Analýza vonkajšieho prostredia

V tejto časti identifikujeme hlavné vonkajšie faktory rozvoja územia (výber hlavných faktorov) a následne analyzujeme vplyv vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území (zoznam). Vo výsledku predstavíme aj analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození) a analýzu väzieb územia.

Hlavné vonkajšie faktory rozvoja predstavujú príležitosti a ohrozenia, vyplývajúce z pôsobenia vonkajších síl a vplyvov. V nasledujúcom prehľade sú tieto faktory zoradené podľa ich vplyvu (vzostupne).

Príležitosti

- poloha na významnej sídelnej rozvojovej osi
- blízkosť centier cestovného ruchu (Humenné, Prešov)
- dopravné napojenie prostredníctvom cesty I. triedy a v budúcnosti aj diaľnice
- stabilizácia počtu obyvateľov v poslednom období
- možnosť samozásobenia agrárnymi produktmi pre slabšie sociálne skupiny v prípade krízových období
- posilnenie aktivít medziobecnej spolupráce – účasť v MAS pod Vihorlatom
- zapojenie nezamestnaných do verejnoprospešných prác pre udržanie pracovných návykov
- výhoda relatívne nízkej ceny nehnuteľností, potenciál pre usídlenie nových mladých rodín z blízkych miest – trend bývania mimo mesta
- predpoklad koncepčného a kvalifikovaného rozvoja obce na základe plánovacích dokumentov (PHSR)
- využitie štrukturálnych fondov cez operačný program cezhraničná spolupráca
- možnosti využitia finančných prostriedkov EÚ na financovanie rozvojových projektov
- využitie alternatívnych zdrojov energie

Ohrozenia

- nedostatok verejných financií na rozvojové a investičné projekty
- nízka konkurencieschopnosť vidieckej ekonomiky a jej nízka produktivita
- nedostatočný kapitál na oživenie poľnohospodárskej výroby a spracovateľského priemyslu
- nedostatočná aktívna politika zamestnanosti na trhu práce
- nedostatočná legislatívna a finančná podpora malého a stredného podnikania
- znižovanie miery sociálnej kohézie medzi rôznymi sociálnymi skupinami obyvateľov a riziko vyplývajúcich konfliktov
- konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy
- odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo obce
- starnutie obyvateľstva, rast počtu obyvateľov v produktívnom veku
- sektorový prístup k riešeniu rozvojových problémov
- ďalší nárast dlhodobej nezamestnanosti, možná kriminalita ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva
- odlev kvalifikovanej pracovnej sily a ľudského potenciálu do iných regiónov a do zahraničia
- zhoršenie spojenia s okresným mestom
- časté a neprehľadné zmeny legislatívy
- opúšťanie tradičných modelov a vidieckeho štýlu života
- administratívna náročnosť získavania finančných prostriedkov z fondov EÚ

5.6. Zhodnotenie súčasného stavu územia

V tejto podkapitole sú obsiahnuté závery vyplývajúce z predchádzajúcich analýz v podobe syntéz. Sú medzikrokom medzi analýzami a tvorbou stratégie. Ich podstatou je vyhodnotenie a sumarizácia analytického materiálu s cieľom odvodiť z nich kľúčové piliere stratégie, problémové okruhy, ktorým je nutné venovať pozornosť.

Ide o nasledovné syntetizujúce analýzy:

- SWOT analýza (s priradením bodových hodnôt jednotlivým položkám)
- STEEP analýza
- Analýza problémov a možných rizík

i. SWOT Analýza

SWOT analýza poskytuje celostný pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať. Z tohto dôvodu nie je vhodné jej členenie podľa sektorov.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indikujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia. Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indikujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Jednotlivé položky v SWOT analýze sú vážené, čo znamená, že sú im priradené bodové hodnoty od 1 do 5, ktoré vyjadrujú mieru ich závažnosti. Položky s najvyššími bodovými hodnotami potom predstavujú hlavné faktory rozvoja, resp. kľúčové disparity.

Tabuľka č. 24- SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
• Bezprostredná blízkosť okresného mesta Humenné(3) • Vysoký potenciál rozvoja cestovného ruchu – atraktívne prírodné prostredie so špecifickými prírodnými zvláštnosťami, geomorfologickými a klimatickými predpokladmi(5) • V procese budovania nadradenej dopravnej sústavy (spojenie s diaľničným systémom) (3) • Stabilizovaný typ populácie s priaznivým indexom vitality a reprodukcie pracovnej sily (3) • Kvalitný ľudský potenciál s pomerne vysokou vzdelanosťou a kvalifikačnou úrovňou (3) • Vyhlásené chránené územia typu Natura 2000 (4) • Nízka miera priemyselného znečistenia životného prostredia (5)	• Nedobudovaná základná infraštruktúra (kanalizácia, skládka odpadov)(5) • Divoké skládky odpadu (5) • Chýbajúce chodníky(5) • Nízka podnikateľská osвета občanov(5) • Chýbajúce podporné mechanizmy pre rozvoj ekonomických činností v obci(4) • Chýbajú ubytovacie a stravovacie zariadenia v obci(5) • Nevyužívané neobývané rodinné domy(5) • Chýbajúca sieť chodníkov(5) • Nedostatok parkovísk(3) • Slabá environmentálna výchova(5) • Nízka miera podnikateľskej participácie domácich a zahraničných subjektov(4)
Príležitosti	Ohrozenia
• Kompostovanie organického odpadu – divoké spaľovanie odpadov v domácnosti (5) • Výstavba chodníkov v obci (5) • Vybudovanie oddychovej zóny (5) • Vybudovanie multifunkčných chodníkov (peších, cyklistických)(5) • Rekonštrukcia a dokončenie kanalizácie (5) • Vybudovanie zelene (5) • Nová výstavba budov(5) • Záujem mestského obyvateľstva o bývanie v rodinných domoch na vidieku v blízkosti mesta	• Vysoké finančné výdavky na investície (5) • Nedostatok investičného kapitálu (5) • Nízka podpora podnikania (5) • Nedostatok financií zo štátneho rozpočtu a štátnych fondov (4) • Vysoká miera nezamestnanosti- riziko odsťahovania obyvateľstva za prácou (5)

Podnikateľské prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
• Vzdelanostná úroveň obyvateľstva(3) • Vysoké percento obyvateľstva v produktívnom veku (4) • Bezprostredná blízkosť okresného mesta (4) • Pracovné príležitosti v meste Humenné (2)	• Chýbajúca tradícia podnikania v cestovnom ruchu (5) • Slabo vybudované služby pre rozvoj cestovného ruchu (5) • Zlá dostupnosť informácií podnikaní (5) • Odchod kvalifikovanej pracovnej sily do iných regiónov (3)
Príležitosti	Ohrozenia
• Priestorové možnosti pre rozvoj výrobných aktivít v rámci bývalých poľnohospodárskych areálov (priemyselný park) (4) • Vhodná geografická poloha pre poľnohospodárstvo (5) • Rozvoj služieb a cestovného ruchu smerujúci k vytváraniu pracovných príležitostí(5) • Rozvoj podnikania založený na miestnych tradíciách a zdrojoch (5) • Rozvoj vzdelanosti a informovanosti v oblasti malého a stredného podnikania (5)	• Potenciálne zvýšenie ekologického zaťaženia územia ako dôsledok rozširovania podnikateľských aktivít(5) • Nedostatok investičného kapitálu (5) • Horšia dostupnosť informácií spojených s podnikaním(5) • Nedostatok skúseností a chýbajúca motivácia na podnikanie(5) • Slabý záujem obyvateľstva o agroturistiku (4) • Chýbajúci záujem o rozvoj sociálnych služieb detský domov, hospic a starobinec(5) • Nedostatočná aktívna politika zamestnanosti (4)

Kultúra, šport, služby a cestovný ruch (CR)

Silné stránky	Slabé stránky
- Pozoruhodné kultúrne pamiatky – hrad (5) - Vybudovaný futbalový areál (4) - Výborné podmienky pre turistiku(5) - Vybudované kultúrne domy(5) - Organizovanie tradičných sviatkov (5) - Existencia prírodných pamiatok a chránených areálov(5) - Aktívna práca občianskych združení (5)	- Nedokonalý informačný a orientačný systém v cestovnom ruchu (5) - Nevyužitý potenciál kultúrnych a prírodných pamiatok v obci(5) - Nákupné služby (5) - Chýbajúce viacúčelové ihriská (4) - Chýbajúce náučné turistické chodníky a trasy(5) - Absencia ponuky komplexných produktov v CR(5) - Nízka úroveň kvalifikovanosti ľudských zdrojov v CR(5) - Chýbajúce ubytovacie služby(5)
Príležitosti	Ohrozenia
- Vhodná lokalita na oddychovú zónu (5) - Zvýšenie a zlepšenie služieb(5) - Zlepšenie úrovne ľudských zdrojov pre rozvoj cestovného ruchu(5) - Vybudovanie nových turistických chodníkov a trás(5) - Rozšírenie možnosti aktívneho trávenia voľného času(5) - Rozšírenie ponuky ubytovania a služieb CR(5) - Posilnenie aktivít medziobecnej spolupráce (5)	- Nízky záujem mladej generácie o podnikanie v cestovnom ruchu(5) - Blízkosť okresného mesta a väčší záujem mladých ľudí o trávenie času v meste pred obcou(5) - Hroziaca nízka úroveň poskytovania služieb v CR v dôsledku absencie tradície(5) - Predpokladaná jazyková bariéra, hlavne u staršieho obyvateľstva(5)

ii. STEEP analýza

STEEP analýza je analýzou jednotlivých častí vonkajšieho prostredia, ktoré majú vplyv na daný subjekt, t.j. na obec. Analyzované sú faktory spoločenské – sociálne, demografické, hodnotové (S), technologické (T), ekonomické (E), ekologické (E), politické (P). Podstatou je ujasniť si, ktoré vonkajšie faktory / obec ich väčšinou vôbec nemôže ovplyvniť/, majú na ňu významný vplyv.

Tabuľka č. 25 -*STEEP analýza obce Jasenov*

Faktory	
Spoločenské	- demografické zmeny - zmeny postojov a správania populácie - zmeny preferencií zákazníkov
Technologické	- úroveň technológie poskytovateľa - dostupná / využívaná technológia - technológie pre kontakt s verejnosťou
Ekonomické	- nové príležitosti a investori - dotatočné finančné zdroje - vplyv daňovej politiky
Ekologické	- dopady investičných projektov na životné prostredie - environmentálna politika - podpora tvorby a ochrany životného prostredia
Politické	- vládne sektorové politiky - legislatíva - zmeny centrálnej vlády - zmeny vo vedení obce a v samosprávnom orgáne

i. Analýza problémov a možných rizík

Analýza problémov pomenúva hlavné nedostatky (disparity), na riešenie ktorých sa treba zamerať. Vychádza zo SWOT analýzy a dopĺňa ju o ďalšie faktory, ktoré neboli zaradené medzi slabé stránky a hrozby. Okrem primárneho problému sú predmetom analýzy aj ich následky (súčasný, resp. potenciálny). Výsledky tejto analýzy sú dôležité pre stanovenie prioritných oblastí, ktoré vyžadujú prioritné riešenie a výber vhodných projektov, aktivít a opatrení, ktoré by tieto problémy pomohli eliminovať. Riziká ďalšieho vývoja, s uvedením zdrojov rizík, dôsledkov a odhadu pravdepodobnosti výskytu, sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 26 - Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravdepodobnosť
Individuálne	Nezáujem obyvateľov (potenciálnych užívateľov)	užívatelia	nerealizácia aktivít	40%
Technologické	Absencia nových technológií – environmentálne a energetické a absencia sociálnych služieb	občania obec legislatíva technológia	dodatočné náklady nerealizované aktivity zatiaľ	30%
				70%
				20%
Ekologické	Nedostatočné zhodnotenie prírodného potenciálu Chýbajúce skládky	Užívatelia Obec	degradácia krajiny / výsledkov	50% 90%
Sociálne	Nedostatočná iniciatíva a podnikateľské povedomie	Obec občania	nerealizácia aktivít	80% 50%
Ekonomické	Nedostatok finančných zdrojov, nezískanie NFP, dotácie	Externý Obec	nerealizácia projektov / aktivít	30% 80%

iii. Analýza príčin a dôsledkov problémov

Z analýzy problémov vyplýva, že väčšinou nejde o izolované problémy, ale navzájom medzi sebou súvisia, pričom je medzi nimi možné sledovať kauzálne vzťahy, t.j. príčina – dôsledok. Okrem primárneho problému sú teda predmetom analýzy aj ich následky (súčasný, resp. potenciálny).

Celkovo by sa dalo zhodnotiť, že občania majú vysoké nároky na vybudovanie infraštruktúr iných objektov, ale pomerne nízky záujem podieľať sa na tvorbe príjmov obce. V obci prevláda skôr slabé povedomie a veľmi silný vplyv tradície, a hlavné celková sociálna neistota občanov. Odporúčame viac pracovať s občanmi v smere budovania povedomia občanov ohľadom ich vstupu do rozvoja a udržateľnosti ekonomických a sociálnych aktivít v obci.

V prípade riešeného územia sa objavujú tieto hlavné problémy a ich následky:

chýbajúca kanalizácia v nových lokalitách: nižší komfort bývania a riziko znečistenia podzemných vôd a pôdy (pri nelegálnom vypúšťaní a priesakoch žump)

zlý stav niektorých miestnych budov a infraštruktúr: problém dostupnosti objektov, nižšia atraktivita obce pre prisťahovanie obyvateľov

chýbajúca skládka: problém so znečisteným ovzduším, nižšia atraktivita obce pre prisťahovanie obyvateľov, nekomfortne život pre občanov

absencia chodníkov: riziko dopravných kolízií, nízka estetická úroveň verejných priestorov

absencia a nezáujem o rozvoj sociálnych infraštruktúr zo strany občanov: obecné zastupiteľstvo nemôže vytvoriť podmienky pre zamestnanosť a rozšírenie príjmov pre obec, nižšia atraktivita obce pre

prist'ahovanie obyvateľov

slabá vedomosť občanov o možnostiach príležitosti na trhu: záujem občanov o udržiavanie tradícií v obci ale slabý záujem o rozvoj nových činností v obci, ohrozuje udržateľnosť obce. Obec odkázaná na príjmy z vonkajšieho prostredia, a taktiež aj zásobovanie z vonka

náhodná a nevhodná skladba zelene: nízka estetická úroveň verejných priestorov, nedostatočné využitie potenciálu zelene pri zlepšení hygienickej kvality prostredia

nízka ekologická stabilita územia: ekologické problémy a vyčerpanie ekologických potenciálov krajiny, nízka atraktivita krajiny a obmedzené možnosti pre rekreáciu v krajine

**nedostatok pracovných príležitostí: životná úroveň kúpyschopnosť obyvateľstva, vyššie riziko sociálnych problémov a výskytu sociopatologických javov a odchod obyvateľov za prácou mimo obce
nie je vybudovaná materiálno-technická základňa cestovného ruchu: nezáujem návštevníkov, málo pracovných miest mimo sektora poľnohospodárstva**

nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve: nezáujem o podnikanie v poľnohospodárstve

slabá propagácia atrakcií v okolí obce: slabá iniciatíva v oblasti kultúrnej a zelenej turistiky

absencia cyklistických ciest medzi okolitými obcami: preferencia individuálnej automobilovej dopravy, obmedzené možnosti rozvoja cestovného ruchu

iv. Prognóza budúceho vývoja a identifikácia východísk a kritických oblastí

Prognóza budúceho vývoja je v neustále sa meniacich podmienkach značne zložitá a v podstate nemožná. Možno je však uvažovať o troch odlišných scenároch rozvoja – optimistickom, pesimistickom a neutrálnom. Navrhnutá stratégia rozvoja je v zásade postavená na optimistickom scenári rozvoja. Zo SWOT analýzy a z analýzy problémov vyplynuli hlavné faktory rozvoja obce a kľúčové disparity.

V rámci SWOT analýzy silné stránky a príležitosti identifikujú hlavné faktory rozvoja – t.j. **rozvojový potenciál**. Kľúčové disparity, t.j. **limity rozvoja územia** sú výstupom analýzy problémov a podporené sú slabými stránkami a ohrozeniami identifikovanými v SWOT analýze. Tieto faktory predstavujú hlavné východiská pre stanovenie stratégie rozvoja obce. Ťažiskovo by stratégia mala byť orientovaná na elimináciu slabých stránok a maximálne využitie príležitostí (stratégia WO). Na základe výsledkov spracovaných analýz boli stanovené nasledovné štyri kritické oblasti, do ktorých sa bude v budúcnosti po konzultáciách s verejnosťou a poslancami obecného zastupiteľstva sústreďovať úsilie všetkých zúčastnených strán (samospráva, podnikateľská sféra, tretí sektor):

A. Infraštruktúra a občianska vybavenosť

B. Spoločenský život, pracovný trh a podnikanie

C. Životné prostredie

D. Cestovný ruch a služby pre obyvateľov a návštevníkov

Po zadefinovaní kritických oblastí sú tieto v ďalších kapitolách podrobne zostavené do strategických zámerov. Tie sú rozčlenené do cieľov a ciele sú rozpracované do jednotlivých opatrení. Jednotlivé opatrenia sú zadefinované ako konkrétne plánované realizačné výstupy programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce z hľadiska obsahového, personálneho, finančného a časového plnenia.

6. Strategická časť

6.1. Vízia rozvoja územia

Predmetom strategickej vízie je zodpovedanie otázky „ako by obec mala vyzerat' v budúcnosti“. Nasledujúca vízia vyplynula z hodnotiacich analýz (SWOT, analýza problémov a rizík). Strategická vízia predstavuje ekvivalent globálneho cieľa.

Vízia obce Jasenov: *Jasenov bude priemerná obec s vybudovanou kanalizáciou, verejným vodovodom, miestnymi komunikáciami, chodníkmi, cyklochodníkmi, rozvinutými podnikateľskými aktivitami, sociálnymi službami a atraktívnou ponukou cestovného ruchu na základe citlivého zhodnotenia prírodného a kultúrneho dedičstva.*

6.2. Návrh a opis stratégie

V prípade obce Jasenov sa stratégia zameriava na elimináciu problémov obce a ohrození vyplývajúcich z externého prostredia. Potrebne je presadzovať komplexnú a vyváženú stratégiu rozvoja, ktorá bude sledovať nasledujúce priority, resp. prioritné oblasti:

A. Infraštruktúra a občianska vybavenosť

Kvalitná a všestranne rozvinutá infraštruktúra je základným predpokladom kvality bývania a života v obci. Od nej závisí, či sa obci podarí pritiahnuť nových obyvateľov a do akej miery budú obyvatelia ochotní v obci zotrvať a zakladať podnikateľské činnosti. Tento faktor je podstatný aj pre rozvoj podnikania. Z hľadiska technickej infraštruktúry je prioritou vybudovanie kanalizácie a verejného vodovodu. Investície je potrebné smerovať aj do miestnej dopravnej infraštruktúry – miestnych komunikácií a chodníkov. Potrebne je zrekonštruovať staré budovy kultúrnych domov, materskej školy a dobudovanie športového areálu. Je nutné vybudovať nové infraštruktúry za účelom poskytovania sociálnych služieb a tvorbu nových pracovných miest.

B. Spoločenský život, pracovný trh a podnikanie

Značným problémom je nedostatok pracovných príležitostí v obci i celom regióne. Je preto potrebné aktívne podporovať drobné podnikanie a hľadať v oblasti cestovného ruchu a poľnohospodárstva spôsoby ako prilákať investora.

Počet obyvateľov obce sa v posledných rokoch stabilizoval a v prípade naštartovania hospodárskeho rozvoja je možné očakávať aj vyšší záujem o bývanie v obci a takisto aj vyšší príjem do rozpočtu obce z daní. Je treba podporovať individuálnu bytovú výstavbu a ponúkať cenovo dostupné nájomné bývanie.

V obci a jej okolí je deficit služieb cestovného charakteru. Pri realizácii ekostabilizačných opatrení v zmysle návrhov územného plánu obce a výsadbe zelene v obci je treba okrem ekologického hľadiska brať do úvahy aj estetické aspekty. Líniová zeleň by sa mala vysadiť a revitalizovať aj v zastavanom území, v centre obce a pod. Spoločenský a kultúrny život má byť podporovaný podujatiami ako najstarším folklórnym

festivalom v okolí – Sotáckym folklórnym festivalom ako aj ďalšími kultúrnymi dianiami v obci so zámerom na podporu tradícií, ľudovej slovesnosti a umenia. FS Dupna, ktorá dlhodobo pôsobí v obci, má jedinečný potenciál na prezentáciu zvykov tohto regiónu.

C. Životné prostredie

Napriek významnému charakteru prírodného územia obce je stále veľmi nízke environmentálne povedomie občanov a s tým spojené sezónne znečistenie ovzdušia vypaľovaním záhradného odpadu na jar a na jeseň. Okrem toho je potrebné zriadiť aj skládku odpadov za účelom zlepšenia enviromentalných podmienok.

D. Cestovný ruch a služby pre obyvateľov a návštevníkov

Potenciál rozvoja cestovného ruchu zatiaľ nie je využitý, pričom práve v tejto oblasti možno vidieť hlavnú náhradu za stratené pracovné miesta v poľnohospodárstve. Rozvoj cestovného ruchu sa predpokladá vo väzbe na atraktívne prostredie rybníkov, vinohradníckych honov – osobitný potenciál rozvoja tu majú športový rybolov, cykloturistika, agroturistika. Dôležité je preto aj budovanie cyklotrás a ďalších atrakcií sprostredkovávajúce tradície – napr. zriadenie miestneho múzea v regióne Pod Virholatom alebo iného centra návštevníkov (center pre návštevníkov prírodných pamiatok Natury 2000 a prírodných zaujímavostí).

Pestrý kultúrno-spoločenský život je dôležitým predpokladom udržiavania spolupatričnosti obyvateľov a budovania miestneho povedomia. Pokračovať treba v osvedčených aktivitách a udržiavať vyvážené spektrum podujatí, vyprofilovať ponuku rôznych podujatí, ktoré by boli v priebehu roka rovnomerne rozložené a oslovovali by viaceré vekové skupiny. Za účelom rozvoja podnikania a hlavné poľnohospodárstva je potrebné asi zriadiť aj lokálne farmárske trhy pre MAS Pod Virholatom. Odporúča sa uskutočňovať propagáciu podujatí a ich vzájomnú koordináciu medzi okolitými obcami vydávaním kalendára podujatí. Dôležité je tiež rozvíjať aktívnu komunikáciu s občanmi – usporiadaním spoločných akcií, podporou činnosti spolkov a združení a tiež využitie progresívnych informačných systémov.

Je potrebné budovať aj osvetu občanov a vzdelávať ich v oblasti agroturistiky a kvalifikácií neobytných domov v ubytovacích zariadeniach.

6.3. Strategické ciele

Strategické ciele nemajú charakter „hotových návrhov“, ale reprezentujú istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, ktorú naznačila už strategická vízia. Strategické ciele sú špecifické – t.j. sú viazané na 4 vytypované prioritné oblasti, ktoré budú predstavovať hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory rozvoja.

Tabuľka č. 27 -Hierarchia strategických cieľov a opatrení

Vízia obce Jasenov „Jasenov bude priemerná obec s vybudovanou kanalizáciou, s cyklochodníkmi a s atraktívnou ponukou cestovného ruchu na základe citlivého zhodnotenia prírodného a kultúrneho dedičstva.“							
Prioritná oblasť A Infraštruktúra a občianskavybavenosť		Prioritná oblasť B Spoločenský život, pracovný trh a podnikanie		Prioritná oblasť C Životné prostredie		Prioritná oblasť D Cestovný ruch a služby pre obyvateľov a návštevníkov	
Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ
Opatrenie A.1	Opatrenie A.2	Opatrenie B.1	Opatrenie B.2	Opatrenie C.1	Opatrenie C.2	Opatrenie D.1	Opatrenie D.2
Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ
Opatrenie A.3	Opatrenie A.4	Opatrenie B.3	Opatrenie B.4	Opatrenie C.3	Opatrenie C.4	Opatrenie D.3	Opatrenie D.4

Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť A - Infraštruktúra a občianska vybavenosť

Cieľ: Dobudovanie dopravnej infraštruktúry

- Opatrenie A.1 Investície do výstavby chodníkov a miestnych komunikácií

Cieľ: Dobudovanie technickej infraštruktúry

- Opatrenie A.2 Investície do kanalizácie a verejného vodovodu

Cieľ: Zvýšenie štandardu vzdelávacích, kultúrnych a sociálnych zariadení

- Opatrenie A.3 Investície do renovácie budov pre vzdelávanie, kultúru, šport, MŠ, Domu nádeje a cintorína, prípadne investície do výstavby budov sociálnych služieb, múzeí a návštevných centier

Cieľ: Oživenie bytovej výstavby

- Opatrenie A.4 Podpora rozvoja bytovej výstavby aj prostredníctvom stavby nájomných bytov

Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť B – Spoločenský život, pracovný trh a podnikanie

Cieľ: Zatraktívnenie obce pre mladých

- Opatrenie B.1 Podpora nových pracovných miest pre mladých

Cieľ: Rozširovanie podnikateľských aktivít

- Opatrenie B.2 Podpora podnikania a tvorba priaznivých podmienok pre rozvoj nových podnikateľských subjektov poľnohospodárstva, cestovného ruchu alebo ľahkého priemyslu

Cieľ: Podporu akcie spoločenského života a budovanie spoločenskej identity

- Opatrenie B.3 Rozvoj činnosti na udržiavanie a rozvoj tradície a lokálnej identity v súlade s globalizáciou a trendy rozvoja európskeho spoločenstva, zapájanie občanov do diania spoločenstva a pod.

Cieľ: Efektívne informovanie obyvateľov a návštevníkov obce

- Opatrenie B.4 Rozvoj miestnych informačných systémov, zavedenie lokálneho internetu a pravidelných stretnutí s občanmi, profesionálne a občianske povedomie

Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť C – Životné prostredie

Cieľ: Environmentálne prijateľné riešenie problémov s odpadom

- Opatrenie C.1 Odpadové hospodárstvo

Cieľ: Zvýšenie ekologických a estetických kvalít územia

- Opatrenie C.2 Úpravy krajiny štruktúry

Cieľ: Zvýšenie environmentálneho povedomia občanov

- Opatrenie C.3 Osvetové akcie pre dospelých ohľadom narábania s dodacím odpadom spojené s dobrovoľníctvom

Cieľ: Energetická efektívnosť

- Opatrenie C.4 Prieskum a strategické plánovanie v oblasti zhodnotenia odpadov a obnoviteľných prírodných zdrojov energie. Stimulácia súkromného záujmu pre zhodnotenie zelenej energie. Plánovanie rozvoja energetickej efektívnosti na základe zhodnotenia odpadov alebo prírodných zdrojov v súlade so zvýšením stupňom ochrany územia. Plánovanie rozvoja energetickej efektívnosti na základe zhodnotenia odpadov alebo prírodných zdrojov v súlade so zvýšením stupňom ochrany územia.

[Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť D – Cestovný ruch a služby pre obyvateľov a návštevníkov](#)

Cieľ: Budovanie materiálnej základne cestovného ruchu

- Opatrenie D.4 Podporovať podnikateľské iniciatívy a zamestnanosť v oblasti aktívnej turistiky – zriadenie rodinných penziónov, rozvoj kreatívneho a kultúrneho priemyslu, samostatné-zrobových činnosti, podpora aj prostredníctvom kontaktov, materiálno-technického zázemia a zjednodušenia administratívnych procesov spojených s podnikaním.

Cieľ: Vytvorenie možností pre zelenú turistiku

- Opatrenie D.1 Investície do cyklochodníkov, tematických, náučných a historických chodníkov

Cieľ: Udržateľnosť atrakcie a tvorba potrebných podporných služieb cestovného ruchu

- Opatrenie D.2 Obnova a udržiavania kultúrneho dedičstva a pamiatok, rozvoj nových a podporných služieb CR

Cieľ: Oživenie kultúrno-spoločenského života

- Opatrenie D.3 Pestrý kultúrno-spoločenský život a vzdelávanie ľudských zdrojov v odbore CR, tvorba kultúrneho kalendáru v rámci obce a v rámci MAS Pod Vihorlatom

7. Programová časť

7.1. Opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým prioritám

Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie stratégie na úroveň opatrení a aktivít. Pre každú prioritnú oblasť je navrhnutý súbor konkrétnych **opatrení, aktivít, resp. projektov** smerujúcich k naplneniu rozvojovej stratégie obce, reprezentovaných víziou a strategickými cieľmi. Opatrenia a aktivity dodávajú dlhodobej a abstraktnejšie ponímanej stratégii žiaduci operatívny aspekt tým, že ju transformujú do konkrétnych praktických krokov. Preto sa týkajú kratšieho obdobia, ich plánovací horizont je 3 – 5 rokov. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším

začiatkom realizácie (v druhom slede), po splnení istých nevyhnutných podmienok. Programová časť obsahuje prvky rôzneho druhu a hierarchických úrovní:

- opatrenia – predstavujú vecne klastrovanie podobných a príbuzných skupín aktivít / projektov
- projekty – predstavujú akcie prípadne aj komplexné časovo ohraničené akcie vo forme zoskupení aktivít; sú rámcovými projektmi, t.j. nie podrobnými realizačnými projektmi
- aktivity – sú neinvestičného alebo investičného charakteru, často s predpokladom permanentného priebehu, aktivity môžu byť časovo limitované a to vo forme pilotnej alebo jednorazovej akcie, a vtedy sú predstavené vo forme projektu. Zároveň aktivity môžu byť pravidelné a nemusia mať obdobný projektový charakter, vtedy ich nazývame operatívne aktivity a sú viazané na ročné plánovanie obce.

Ku každej aktivite/projektu je pripojená charakteristika (v podobe tabuľkového formulára), ktorá obsahuje nasledujúce položky:

- stručný opis – zahŕňajúci opis stavu pred realizáciou a opis výstupov / výsledkov, t.j. čo sa má projektom dosiahnuť
- určenie zodpovedného subjektu (garanta), prípadne aj kontaktnej osoby a spolupracujúcich subjektov
- obdobie realizácie
- väzba na cieľ – odôvodnenie prínosu pre obec a pre splnenie strategických cieľov
- prehľad užívateľov – cieľových skupín, ktoré budú profitovať z realizácie projektu / aktivity
- merateľné ukazovatele – v podobe merateľných indikátorov úspešnosti – len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase
- prehľad rizík – možných ohrození realizácie projektu / aktivity
- špecifikáciu potrebných postupových krokov podmieňujúcich realizáciu - len v prípade zložitejších projektov / aktivít
- odhad nákladov (nemožno zamieňať s presným rozpočtom)
- určenie spôsobu financovania
- ostatné údaje – napr. zmluvné podmienky, poznámky

7.2. Prehliadka opatrení, projektov a aktivít podľa prioritných oblastí

Tabuľka č. 28 - Zásobník aktivít/projektov podľa cieľov a opatrení

Opatrenie	Projekt / Aktivita	Prioritná oblasť
A.1 Investície do výstavby chodníkov a miestnych komunikácií	A.1.1. Rekonštrukcia, výstavba miestnych komunikácií a chodníkov	A. Infraštruktúra a občianska vybavenosť
A.2 Investície do kanalizácie, vodovodu	A.2.1. Výstavba a/alebo renovácia kanalizácie, vodovodu	
A.3 Investície do renovácie budov pre kultúru, šport a spoločenský život	A.3.1. Renovácia a modernizácia športových priestorov – multifunkčné ihrisko, areál TJ	
	A.3.2. Obnova a modernizácia kultúrneho domu, SKD, materskej školy, Domu nádeje a cintorína	
	A.3.3 Prispôsobenie alebo výstavba nového sociálneho zariadenia (hospic, starobinec) ⁵	
A.4 Podpora rozvoja bytovej výstavby	A.4.1. Rozšírenie počtu stavebných pozemkov, zmena klasifikácie pôdy - obec	B. Spoločenský život, pracovný trh a podnikanie
	A.4.2. Usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom a vytvorenie stavebných pozemkov - obec	
	A.4.3. Výstavba nájomných bytov	
B.1 Podpora nových pracovných miest pre mladých	B.1.1. Podpora aktívneho zamestnania – programy úradu práce, sociálny obecný podnik	
	B.1.2. Podpora samozamestnanosti obyvateľov a malých podnikov v poľnohospodárstve, cestovného ruchu alebo farmárstve	
B.2 Podpora podnikania	B.2.1. Podpora obnovy a/alebo vzniku priemyselného parku. Tvorba priaznivých podmienok pre rozvoj nových podnikateľských subjektov – podpora zo strany obce pre ľahkú industriu ⁶	
	B.2.2. Realizácia pravidelnej informovanosti o možnostiach získavania finančnej podpory na rozvoj podnikania – podpora remeselníkov, poľnohospodárov, a pod.	
	B.2.3. Podpora predaja z dvora. Rozvoj farmárskych trhov v rámci MAS Pod Vrhlatom. ⁷	
B.3. Rozvoj činnosti na udržiavanie a rozvoj tradície a lokálnej identity v súlade s globalizáciou a trendy rozvoja európskeho spoločenstva, zapájanie občanov do diania spoločenstva a pod.	B.3.1. Zabezpečenie vzdelávania pre občanov ohľadom rozvoja profesných kvalifikácií	
	B.3.2. Posilnenie spolupráce s ostatnými obcami MAS a takisto aj so zahraničnými obcami – rozšírenie povedomia občanov, podpora tradícií a umenia	

⁵Táto aktivita by mala byť ešte raz prejedaná na stretnutí s občanmi, pretože z prieskumu verejnej mienky nevyplýva pripravenosť občanov akceptovať podobné služby v

obci. ⁶Táto aktivita by mala byť ešte raz prejedaná na stretnutí s občanmi, pretože z prieskumu verejnej mienky nevyplýva pripravenosť občanov akceptovať podobné služby

v obci. ⁷Obec Jasenov by mohla byť iniciátorom podobných činností, tým získava väčšiu popularitu a zvýši počet návštevníkov.

B.4. Rozvíjanie miestnych informačných systémov, zavedenie lokálneho internetu a pravidelných stretnutí s občanmi	B.4.1. Doplnenie obsahu, zatraktívnenie a aktualizácia webstránky obce. Systém elektronickej komunikácie s občanmi	C. Životné prostredie
	B.4.2. Organizovanie besied a spoločenských podujatí pre obyvateľov	
C.1 Odpadové hospodárstvo	C.1.1 Rozšírenie a prevádzkovanie zberného dvora	
	C.1.2 Odstránenie čiernych skládok v katastri	D. Cestovný ruch a služby pre obyvateľov a návštevníkov
C.2. Úpravy krajiny štruktúry	C.2.1 Revitalizácia a kultivácia zelene– nadviazuje na aktivačné práce Priorita B	
C.3. Vzdelávanie pre dospelých ohľadom narábania s domácim odpadom spojené s dobrovoľníctvom	C.3.1. Realizácia enviromentalných prednášok a besied. Zlepšenie monitorovacích mechanizmov ohľadom znečistenia odpadov	
	C.3.2. Organizovanie zberových akcií	
C.4. Investície do oblasti zhodnotenia odpadov a obnoviteľných prírodných zdrojov energie	C.4.1. Stavba čističky odpadových vôd, poldra, protipovodňové aktivity	D. Cestovný ruch a služby pre obyvateľov a návštevníkov
	C.4.2. Podpora investorskej iniciatívy v oblasti obnoviteľných zdrojov energie	
D.1. Podporovať podnikateľské iniciatívy a zamestnanosť v oblasti aktívnej turistiky	D.1.1. Zriadenie rodinných penziónov, rozvoj kreatívneho a kultúrneho priemyslu, samostatné-zárobkových činnosti, podpora aj prostredníctvom kontaktov, materiálo-technického zázemia a zjednodušenia administratívnych procesov spojených s podnikaním.	
	D.1.2. Osadenie orientačných a navigačných tabúl	
	D1.3. Tvorba informačných nástrojov pre návštevníkov – info bod pri obci	
D.2. Investície do cyklochodníkov, tematických, naučných a historických chodníkov	D.2.1 Výstavba alebo oprava cyklochodníkov a trás pre korčuliarov, bežkárov a odd.zón	
	D.2.2. Označenie chodníkov pre korčuliarov a cyklistov	
	D.2.3. Tvorba tematických chodníkov legend, mýtov, poznávacích, historických a pod	
	D.2.4. Označenie a propagácia nových chodníkov	
D.3 Obnova a udržiavania kultúrneho dedičstva	D.3.1. Stratégia, reklama a propagácia, ponuky cestovného ruchu v obci	
	D.3.2. Investičné projekty pre obnovu pamiatok	
	D.3.3. Výstavy umeleckých výrobkov a prác	
D.4. Oživenie kultúrno-spoločenského života	D.4.1. Kalendár kultúrnych a športových udalostí, slávností. Udržiavanie vyváženého spektra podujatí a aktivít kultúrno-spoločenského života	

7.3. Súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie merateľných ukazovateľov pre hodnotenie programového dokumentu. Merateľné ukazovatele majú charakter kvantitatívnych indikátorov úspešnosti, definujúcich cieľové hodnoty, ktoré sa majú dosiahnuť.

Z hľadiska monitorovania plnenia jednotlivých aktivít a projektov je potrebné sledovať merateľné ukazovatele výsledku, prípadne, výstupu a dopadu.

Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy efekt projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom.

Za ukazovateľ výstupu možno považovať realizáciu aktivít projektu v stanovenom rozsahu, danom parametrami projektu (opísaný výsledok, náklady, stavebné parametre a pod.). Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, realizované, zriadené.

Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt aktivity / projektu, teda príspevok k cieľom, či k potrebám danej cieľovej skupiny.

Pre jednotlivé opatrenia stanovujeme prevažne ukazovatele výsledku. Projekty, pre ktoré nie sú osobitne stanovené merateľné ukazovatele, sa považujú za realizované. Ak sa projekt realizuje v plnom rozsahu (100%) – t.j. ide o aplikáciu ukazovateľa výstupu. Naplnenie ukazovateľov výstupu sa uvádza v %.

Tabuľka č. 29 - Ukazovateľov výsledkov a dopadov.

Označ. opatr.	Názov ukazovateľa	Definícia	Infor m. zdroj	Merná jedn.	Východ. hodnota	Cieľová hodnota 2020
A.1.1	Dĺžka rekonštruovaných miestnych komunikácií – ciest/alebo chodníkov	výsledok	obec	km	N/a - existujúca	N/a
A.2.1	Podiel napojených domácností na kanalizáciu	výsledok	obec	%	85	95
A.3.1	Stavba multifunkčného ihriska a /alebo renovácia existujúceho	výsledok	obec	počet	2	2
A.3.2.	Modernizovaný kultúrny dom	výsledok	obec	počet	1	2
A.3.4.	Počet objektov a /alebo projektov	výsledok	obec	počet	3	3
A.4.1.	Počet nových stavebných pozemkov	výsledok	obec	počet	0	10
A.4.2.	Počet usporiadaných vzťahov	výsledok	obec	počet	3	10
A.4.3.	Počet nájomných bytov(plánovaných a/alebo vystavaných)	výsledok	obec	počet	0	38
B.1.1	Počet nových pracovných miest, vrátane miest aktivačných prác	výsledok	obec	počet	10	40
B.1.2	Počet samozarobkových subjektov, farmárov, malých podnikateľov	výsledok	obec	počet	5	13
B. 2.1.	Počet nových a/alebo obnovených podnikateľských	výsledok	obec	počet	10	20

činností						
B. 2.2.	Počet akcií informovanosti pre podnikateľské príležitosti	výsledok	obec	počet	–	10
B. 2.3.	Počet farmárskych trhov spolu s MAS pod Vrhoľatom	výsledok	obec	počet	0	10
B. 3.1.	Počet preškolených	výsledok	obec	počet	0	50
B. 3.2.	Počet stretnutí ročne	výsledok	obec	počet	0	3
B. 4.1.	Zvýšená návštevnosť internetovej stránky obce	výsledok	obec	%	45	80
B. 4.2.	Počet besied ročne	Výsledok	obec	počet	–	4
C. 1.1.1.	Znížená enviromentálna záťaž v obci	výsledok	obec	%	20	70
C. 1.1.2.	Počet vybudovaných zberných dvorov	výsledok	obec	počet	0	1
C. 1.2.	Počet akcií ročne na odstránenie čiernych skládok	výsledok	obec	počet	2	3
C.1.3.	Zvýšená kvalita živ. prostredia	výsledok	obec	%	20	70
C.2.1.1.	Rozloha zelene v katastri	výsledok	obec	%	25	50
C.2.1.2.	Počet zamestnaných v aktivačných činnostiach	výsledok	obec	%	5	15
C. 3.1.	Počet zúčastnených	výsledok	obec	počet	3	30
C.4.1.	Počet prieskumov a /alebo projektových návrhov stavieb čističky odpadových vôd	výsledok	obec		0	0
C.4.2.	Počet investorských projektov (v štádiu prieskumu, investorského záujmu, iné)	výsledok	obec	počet	0	1/2
D.1.1.	Počet služieb pre turistov a občanov – kreatívny priemysel, remeselníkov, a iných činností	výsledok	obec	počet	0	5
D. 1.2.	Počet informačných nástrojov	výsledok	obec	počet	0	5
D. 1.3.	Počet návštevníkov - ročné	výsledok	obec	počet	350	500
D. 2.1.	Dĺžka chodníkov a ciest	výsledok	obec	km	6,6	15,4
D. 2.2.	Počet označených trás	výsledok	obec	počet	1	3
D. 2.3.	Počet tematických chodníkov	výsledok	obec	počet	0	2
D. 2.4.	Počet mobiliárov, info tabúl	výsledok	obec	počet	3	10
D. 3.1.	Počet činností v obci smerovaných k rozvoju cestovnému ruchu (ročné)	výsledok	obec	počet	3	10
D.3.2.	Počet obnovených objektov	výsledok	obec	počet	0	1
D.3.3.	Počet podujatí ročne	výsledok	obec	počet	5	8
D.4.1.	Počet kultúrnych a iných podujatí	výsledok	obec	počet	5	8

Tabuľka č. 30 - Projektové zámery z iných operačných programov

Názov relevantného operačného programu (napr. OP KŽP, OP EZ, PRV atď.)	Kód aktivity	Názov projektu	Popis projektu	Predpokladané výdavky v EUR	Predpokladaný termín realizácie
OP Integrovaná infraštruktúra	A.1.1.	<i>Zlepšenie komunikácií v obci</i>	Rekonštrukcia miestnych komunikácií a / alebo chodníkov	1.500.000	2019
Envirofond	A.2.1.	<i>Zlepšenie kanalizácie, vodovodu pre občanov</i>	Výstavba a/alebo renovácia kanalizácie, vodovodu	1.750.000	2019
Integrovaný regionálny operačný program, MAS Pod Vihorlatom	A.3.1.	<i>Tvorba multifunkčného ihriska</i>	Renovácia a modernizácia športových priestorov – multifunkčné ihrisko – multifunkčný povrch, oddychové a rekreačné priestory, lavičky a pod.	100.000	2017
Integrovaný regionálny operačný program, Interreg cezhraničná spolupráca PL-SK	A.3.2.	<i>Modernizácia a rozšírenie existujúceho miestneho kultúrneho domu obce pre kultúrne a spoločenské účely</i>	Obnova a modernizácia kultúrneho domu – drobné rekonštrukcie, ohlasovacia povinnosť	780.000	2018
OP Ľudské zdroje, rozpočet obce	A.3.3	<i>Motýle života – sociálne zariadenie pre lepší život</i>	Príprava/výstavba nového sociálneho zariadenia (hospic, starobinec) ^[1] .Obnova existujúcich priestorov, max 30 lôžok	250.000	2018
Štátny rozpočet	A.4.3.	<i>Byty pre mladých a sociálne znevýhodnených občanov</i>	Výstavba nájomných bytov	1.000.000	2020
OP Ľudské zdroje	B.3.1.	<i>Budovanie profesionálnej kvalifikácie občanov obce Jasenova</i>	Zabezpečenie vzdelávania pre občanov ohľadom rozvoja profesných kvalifikácií	50.000	2017
OP Kvalita životného prostredia, Integrovaný regionálny operačný program,rozpočet obce	C.1.1	<i>Zlepšenie životného prostredia obce Jasenov</i>	Rozšírenie a prevádzkovanie zberného dvora – nákup technológie	350.000	2018
OP Kvalita životného prostredia, štátny	C.1.2	<i>Veľké upratovanie Jasenova</i>	Odstránenie čiernych skládok v katastri	70.000	2018

rozpočet					
OP Kvalita životného prostredia,	C.4.1.				2020
Integrovaný regionálny operačný program, Interreg cezhraničná spolupráca PL-SK, Európa pre občanov	D.1.2.	<i>Tradície a krásy rodnej krajiny</i>	Osadenie orientačných a navigačných tabúl	8.000	2018
Integrovaný regionálny operačný program, Interreg cezhraničná spolupráca PL-SK, Európa pre občanov, Enviromentálny fond	D.1.3.	<i>Tradície a krásy rodnej krajiny</i>	Tvorba informáčných nástrojov pre návštevníkov – info bod pri obci	4.000	2018
Interreg cezhraničná spolupráca PL-SK	D.2.1	<i>Atraktívne zelené trasy Jasenova</i>	Výstavba alebo oprava cyklochodníkov a trás pre korčuliarov, bežkárov a pod.	120-000	2019
Rozvoj vidieka - MAS, Interreg ezhraničná spolupráca PL-SK	D.2.2.	<i>Atraktívne zelené trasy Jasenova</i>	Označenie chodníkov pre korčuliarov a cyklistov, tlač máp	5.000	2019
Integrovaný regionálny operačný program, Interreg cezhraničná spolupráca PL-SK, Enviromentálny fond	D.2.3. b	<i>Atraktívne zelené trasy Jasenova</i>	Tvorba tematických chodníkov legend, mýtov, poznávacích, historických, tlač máp, aj výroba interaktívnych máp	40.000	2018
Rozvoj vidieka -	D.2.4.	<i>Atraktívne zelené trasy Jasenova</i>	Označenie a propagácia nových chodníkov,	20.000	2018

MAS, Interreg cezhraničná spolupráca PL-SK			tlač máp, aj výroba interaktívnych máp		
Integrovaný regionálny operačný program, Interreg cezhraničná spolupráca PL-SK, Európa pre občanov, Vyšegradský fond, Nórsky finančný mechanizmus	D.3.2.	<i>Partnerstvá pre podporu kultúrneho dedičstva</i>	Investičné projekty pre obnovu pamiatok	250.000	2019
MAS Pod vrhorľatom, EURÓPA pre občanov, Vyšegradský fond, Nórsky finančný mechanizmus	D.3.3.	<i>Oživenie kultúrnych tradícií – rozvoj príležitosti pre obyvateľov Jasenova</i>	Výstavy umeleckých výrobkov a prác, Folklórny festival	10.000 (ročné)	2017

Tabuľka č. 31 - Formulár pre prípravu projektov a aktivít

Názov	A.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií
Opis - stav pred realizáciou	
Opis - výstupy	
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	Starosta(ka)
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2017 – 2020
Väzba na cieľ	
Užívatelia	obyvatelia obce, podnikatelia, návštevníci
Indikátory monitoringu	
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	
Náklady	EURO
Financovanie	obec, dotácie zo ŠR
Zmluvné podmienky	podľa výsledku verejného obstarávania
Poznámky	–

Tabuľka 32 - Prehľad základných operačných a komunitárnych programov v programovom období 2014 – 2020 relevantných pre obec Jasenov

Operačný/ komunitárny program	Podprogram / Priorita / Opatrenie	Podprogram / Priorita / Opatrenie	Podprogram / Priorita / Opatrenie
Program rozvoja vidieka	Opatrenie 8 - Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov	Opatrenie 16 Spolupráca	Opatrenie 19 Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADERPodopatrenie:19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie
Integrovaný regionálny operačný program	Priorita 4 - Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie Opatrenie 4.3.1 Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmenu klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečisťovania ovzdušia a hluku	Priorita 2 - Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám Opatrenie 2.1.1 Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni - výzva na deinštitucionalizáciu poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately existujúcich zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú úroveň	Priorita 1 - Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch Opatrenie 1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb.
Program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko – Slovensko	Prioritná os 6c Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia – os realizovaná napríklad prostredníctvom budovania modernizácie infraštruktúry cestovného ruchu, spoločných cezhraničných projektov alebo spolupráce na podpore prírodného a kultúrneho dedičstva.	Prioritná os 7b Posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov – os, ktorá podporuje výstavbu a modernizáciu cezhraničnej významnej siete, obzvlášť výstavbu/modernizáciu cestnej infraštruktúry integrujúcej dopravný systém po oboch stranách hranice.	Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy pre zručnosti celoživotného vzdelávania – zameraná hlavne na spoločné programy pre študentov a učiteľov v rámci odborného vzdelávania a prípravy.
OP Kvalita životného prostredia	Prioritná os 4 - Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch 4.4.1 Zvyšovanie počtu miestnych plánov a opatrení súvisiacich s nízkouhlíkovou stratégiou pre všetky typy území	Prioritná os 4 - Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov Aktivita A: Zníženie energetickej	Prioritná os 4 - Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch 4.1.1 Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe SR Aktivita A. Výstavba zariadení

	Aktivita A. vypracovanie a implementácia plánov udržateľnej energetiky a znižovania emisií skleníkových plynov vrátane aktualizácie a implementácie koncepcií rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky	náročnosti verejných budov	využívajúcich biomasu prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie existujúcich energetických zariadení s maximálnym tepelným príkonom 20 MW na báze fosílnych palív Aktivita B: Výstavba zariadení na: výrobu biometánu; využitie vodnej energie; využitie aerotermálnej, hydrotermálnej alebo geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla; využitie geotermálnej energie priamym využitím na výrobu tepla a prípadne aj v kombinácii s tepelným čerpadlom; výrobu a energetické využitie bioplynu, skládkového plynu a plynu z čistiarní odpadových vôd
Vyšegradský fond	Malé granty 1. kultúrnej spolupráce (napr. festivaly, publikácie) 2. vedeckej výmeny a výskumu (napr. konferencie, publikácie) 3. vzdelávania (semináre, letné školy) 4. výmeny mladých ľudí (športové, vzdelávacie a kultúrne aktivity pre deti a mládež) 5. cezhraničnej spolupráce (projekty na hranici 2 štátov V4 – do 50 km od hraníc) 6. podpora turizmu (sprievodcovia, prezentácie, veľtrhy)	Štandardné granty 1. kultúrnej spolupráce (napr. festivaly, publikácie) 2. vedeckej výmeny a výskumu (napr. konferencie, publikácie) 3. vzdelávania (semináre, letné školy) 4. výmeny mladých ľudí (športové, vzdelávacie a kultúrne aktivity pre deti a mládež) 5. cezhraničnej spolupráce (projekty na hranici 2 štátov V4 – do 50 km od hraníc) 6. podpora turizmu (sprievodcovia, prezentácie, veľtrhy)	
Európa pre občanov	Opatrenie 2.1. Družobné mestá – aktivity na festivaly a besedy s občanmi	Opatrenie 2.2. Sieť partnerských miest	Opatrenie 3. Prevádzkové granty
LIFE	Podprogram „Ochrana klímy“ Prioritné oblasti: zmierňovanie zmeny klímy, adaptácia na zmenu klímy a správa a informovanie v oblasti klímy	Podprogram „Životné prostredie“ Prioritná oblasť: životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov (ENV)	
OP Ľudské zdroje	Prioritná os 2. Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí 2.1.1. Podpora vybraných skupín mladých ľudí na trh práce. Nové, alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnanosti mladých ľudí.	Prioritná os 3. Zamestnanosť 3.1.1. podpora rozvoja regionálnej a miestnej zamestnanosti prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky 3.1.2. Nové zručnosti a prispôsobenie sa zmenám na trhu práce	Prioritná os 4. Sociálne začlenenie 4.1.2. Poradenstvo a osвета v oblasti prevencie a eliminácie diskriminácie

OP Ľudské zdroje	Prioritnáos 1. Vzdelávanie 1.4.1. Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácii		
ERASMUS+	Kľúčová akcia 1 Mobilita jednotlivcov v oblasti mládeže	Kľúčová akcia 2 Strategické partnerstvá v oblasti mládeže	Kľúčová akcia 3 Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže
Kreatívna Európa	Projekty európskej spolupráce Priority programu – podporovať medzinárodné kultúrne aktivity, ako sú napríklad výstavy, výmeny a festivaly, – podporovať pohyb európskej literatúry s cieľom zabezpečiť jej čo najväčšiu dostupnosť, – podporovať prácu s publikom ako prostriedok na stimulovanie záujmu o európske kultúrne diela a hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo a na zlepšovanie prístupu k nim.		
Enviromentálny fond	Forma dotácie A./ Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme B./ Ochrana a využívanie vôd C./ Rozvoj odpadového hospodárstva D./ Ochrana prírody a krajiny E./ Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia F./ Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia G./ Environmentálne záťaž	Program obnovy dediny POD 1 / Kvalita životného prostredia na vidieku. POD 2 / Zelená infraštruktúra a adaptačné opatrenia na zmiernenie dopadov zmeny klímy. POD 3 Environmentálna výchova, vzdelávanie a osвета	
Nórsky finančný mechanizmus – bilaterálny fond	Kultúrny komponent je zameraný na oblasť kultúry a umenia. Predmetná oblasť disponuje výrazným potenciálom na rozvoj bilaterálnych vzťahov, sieťovanie a výmenu skúseností. Komponent zakladá možnosť vytvorenia spolupráce medzi inštitúciami na Slovensku a v donorských štátoch s cieľom prezentácie kultúrnych hodnôt, kultúrnej diverzity, prezentáciu špecifik kultúrnych prostredí s výnimočným ohľadom na zapojenie partnerov zo Slovenska a z donorských štátov. Zároveň je zameraný na odborné / vedecké podujatia v	Environmentálny komponent má vysoký potenciál na rozvoj bilaterálnych vzťahov, sieťovanie a výmenu skúseností, transfer know-how a sieťovanie medzi slovenskými inštitúciami a inštitúciami v donorských štátoch.	Sociálny komponent je zameraný na širokú škálu sociálnej problematiky vrátane Rómskej otázky. Táto oblasť disponuje výrazným potenciálom na rozvoj bilaterálnych vzťahov, sieťovanie a výmenu skúseností v sociálnej oblasti. Komponent zakladá možnosť vytvorenia spolupráce medzi inštitúciami na Slovensku a v donorských štátoch s cieľom aplikácie nových, moderných a účinných opatrení a postupov výmenu skúseností, prenosu know-

	oblasti kultúry s výnimočným ohľadom na zdieľanie know-how a dobrej praxe medzi inštitúciami na Slovensku a v donorských štátoch.		how, dobrej praxe.
--	---	--	--------------------

8. Realizačná časť

Realizačná časť programu rozvoja nadväzuje na programovú časť a spolu s finančnou časťou predstavujú implementačnú časť programového dokumentu. Obsahuje opis organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie, opis komunikačnej stratégie vo vzťahu k jednotlivým cieľovým skupinám, opis systému monitorovania a hodnotenia plnenia programového dokumentu vo väzbe na merateľné ukazovatele stanovené v programovej časti. Ďalej obsahuje návrh iniciačného akčného plánu na najbližšie obdobie – I. etapu realizácie.

8.1. Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii

Organizačné zabezpečenie realizácie jednotlivých projektov a aktivít je určené v programovej časti. Osobitne pre každý projekt / aktivitu je určený zodpovedný subjekt – tzv. garant, prípadne aj spolupracujúce subjekty. Vo väčšine prípadov je ako zodpovedný subjekt určená obec, resp. iné organizačné zložky správy obce (odborné komisie, oddelenia na obecnom úrade).

Obec vykonáva svoje činnosti prostredníctvom svojich orgánov. Najvyšším orgánom je obecné zastupiteľstvo, ktoré môže zriaďovať ako svoje poradné orgány odborné komisie. Vo vzťahu k PHSR je obecné zastupiteľstvo kompetentným orgánom na jeho schvaľovanie. Najvyšším výkonným orgánom a predstaviteľom obce je starosta. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Obecný úrad a jeho organizačné zložky organizačne a administratívne zabezpečujú fungovanie obce.

Pri zabezpečení realizácie, ako aj monitorovaní a hodnotení programového dokumentu, bude mať rozhodujúce kompetencie pracovná skupina, pozostávajúca zo zástupcov obce, samosprávy, občanov a expertov. Predmetom jej činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Jej úlohou nebude priamo realizovať jednotlivé projekty a opatrenia, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že väčšinu projektov bude realizovať obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny

8.2. Popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR

Pre jednotlivé aktivity a projekty sú definované približné obdobia realizácie – tzv. etapy. Časový harmonogram realizácie rozlišuje 2 etapy a výhľadové obdobie:

- I. etapa (2016 – 2017)
- II. etapa (2018 – 2020)
- výhľad (po roku 2020)

Etapy, resp. obdobia realizácie, sú uvedené v opise jednotlivých aktivít / projektov v programovej časti. Pre I. etapu je vypracovaný podrobný akčný plán.

8.3. Stručný popis komunikačnej stratégie

Program rozvoja je dôležitým komunikačným nástrojom i nástrojom komunikácie.

8.3.1. Cieľové skupiny

Obec, ktorá má vypracovaný program rozvoja a verejne ho aj prezentuje, môže takto získať väčšiu dôveryhodnosť aj u potenciálnych investorov, partnerov a návštevníkov, ktorí sa pri svojich lokalizačných rozhodnutiach orientujú podľa stability rozvojovej politiky a tiež podľa ponuky konkrétnych investičných príležitostí, atrakcií, či plánovanej občianskej výstavby obsiahnutých v rozvojových dokumentoch obcí.

Ďalšou cieľovou skupinou sú miestni obyvatelia. Na túto cieľovú skupinu sa komunikačné aktivity orientovali počas spracovania dokumentu. Komunikácia s verejnosťou by mala pokračovať aj naďalej – jednak priamym zapojením a tiež zverejňovaním každoročných hodnotiacich správ o plnení programu a aktuálnych akčných plánov na najbližšie obdobie.

Ďalšiu dôležitú skupinu predstavujú záujmové skupiny, združenia, spolky a kluby, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou realizácie jednotlivých aktivít a zároveň aj partnermi špecifikovaných akcií.

Hlavným komunikačným kanálom je internetová stránka obce (www.jasenov.sk). Doplnkovo sa na tento účel využíva miestny rozhlas a informačná tabuľa. V menších obciach je významná aj úloha neformálnej komunikácie zástupcov MÚ a vedenia obce smerom k občanom pri informovaní o aktuálnych otázkach rozvoja obce.

Pre úspešnú realizáciu viacerých navrhnutých projektov/činností je dôležité získanie podpory kompetentných inštitúcií regionálnej úrovne – samosprávneho kraja a/alebo regionálnej rozvojovej agentúry a /alebo MAS Pod Vihorlatom. Vo fáze realizácie a aktualizácie programu rozvoja je žiaduce oboznamovať samosprávny kraj so základnými informáciami o vybraných kľúčových projektoch a aktivitách, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, aby tieto projekty mohli byť zaradené do zázobníka projektov.

Na záver by sme uviedli, že návštevníci obce sú veľmi dôležitou cieľovou skupinou, keďže dôležitým zámerom udržateľného rozvoja obce je práve cestovný ruch a zelená turistika. Komunikácia s touto cieľovou skupinou má prebiehať prostredníctvom širokej informovanosti a propagácie turistických príležitostí v okolí obce Jasenova.

8.3.2. Nástroje komunikácie

Integrovaná komunikácia vyvoláva vo verejnosti pocit poriadku a vytvára obraz ustálenej spoločnosti, čo napomáha budovaniu dlhodobých vzťahov s cieľovými skupinami.

Základným všeobecným cieľom komunikačnej stratégie obce Jasenov je informovať dotknuté cieľové skupiny a získať ich ako aktérov, partnerov, účastníkov a realizátorov plnenia akcií v rámci PHSR. Úsilie by sa málo zameriavať jednak na posilnenie existujúcich kladných postojov v záujme naplnenia PHSR, ako aj na zmenu doterajších nerozhodných postojov verejnosti, vid' výsledky prieskumu verejnej mienky.

Komunikačná politika zameraná mimo úradu s cieľom poskytovať informácie o úrade a zároveň utvára jeho pozitívne prijatie všetkými cieľovými skupinami, ktoré sú pre plnenie PHSR dôležité

Na strane jednej, je dôležité aby komunikačná politika bola zameraná na vlastných zamestnancov s cieľom ich stotožnenia sa so zámermi PHSR a pripravenosti pracovať na plnení jej cieľov. Na strane druhej - komunikačná politika sa má zameriavať aj na uskutočňovanie priamej a nepriamej komunikácie s cieľovými skupinami a podporovať aj konkrétne činnosti, či projekty a akcie, ktoré sú predmetom akčného plánu PHSR. Účely komunikačnej stratégie by sme vedeli špecifikovať nasledovne:

- zabezpečiť vzájomnú informovanosť a komunikáciu medzi MÚ, inštitúciami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, firmami, organizáciami regiónu, návštevníkmi a občanmi mesta,
- zadefinovať možnosti komunikácie (kalendár podujatia, web...),
- určiť spôsob a formy propagácie obce a úradu (výstavy, tlačoviny, DVD, noviny, účasť na výstavy a na medzinárodných, či regionálnych akciách...),
- vytvoriť pozitívny vzťah medzi obcou a širokou verejnosťou,
- realizovať aj ďalšie formy komunikácie s vlastnými občanmi formou osobných stretnutí s občanmi,
- účasťou na spoločenských podujatiach komisií, rokovaníach s obchodnými partnermi, na výstavách, stretnutiach s vybranými záujmovými skupinami (napr. dôchodcami, podnikateľmi, subjektmi cestovného ruchu), kultúrnych a spoločenských udalostiach organizovaných obcou

Dôležitá je častejšia realizácia /aspoň raz do roka/ prieskumu verejnej mienky, pretože rastie záujem občanov o vyjadrovanie ich názorov a zapájanie sa do diania obce aj prostredníctvom internetu. Tento dôležitý komunikačný nástroj zachytí širšie spektrum občanov – nielen tých skalných, ktorí prídu aj na osobné stretnutia (napr. poslanecké dni) ale i tých, ktorý sa do verejného života z rôznych dôvodov bežne nezvyknú zapájať alebo sa zapájajú len sporadicky.

Navonok sa obec Jasenov môže prezentovať a propagovať jednak voči potenciálnym návštevníkom a voči partnerským obciam – to sú dve hlavné cieľové skupiny. So svojimi partnerskými obcami, či mestami obec môže udržiavať vzťahy pravidelne prostredníctvom organizovaných podujatí, špeciálnych sviatkov, či projektových akcií a spoločenských aktivít.

Zároveň obec môže komunikovať so svojimi občanmi priamo cez podujatia, besedy a pod. Ale takisto aj nepriamo najmä prostredníctvom internetu – web stránky a iných lokálnych médií (napr. spravodajsko-reklamného týždenníka Prešova alebo podobné), letákov, plagátov, pozvánok, prospektov, úradných tabúl a iné.

Pre zlepšenie nepriamej komunikácie s občanmi i návštevníkmi obce by mala pravidelne aktualizovať svoju webovú stránku ale zároveň aj sprostredkovať užitočné a pozitívne informáciu pre všetkých.

Ohľadom zlepšenia internetovej komunikácie pre zvýšenie prehľadnosti a atraktivity stránky obce, by sme odporúčali vykonať nasledovné zmeny:

- nové grafické rozhranie vytvorené s cieľom zlepšiť prehľad a navigáciu
- grafické zvýraznenie dôležitých informácií či možnosť vizuálnej úputávky na blížiac sa podujatia
- zrýchlenie načítavania stránky a práce s ňou
- vylepšené vyhľadávanie
- interaktívnu fotogalériu s možnosťou pridávať vlastné fotografie (po schválení webmasterom)
- implementovanú interaktívnu mapu obce
- ponuku aktuálnych voľných pracovných miest v obci a v okolí
- ponuku aktuálnych pozemkov pre občiansku stavbu, farmárstvo, či priemyselné účely
- novú generáciu redakčného systému s viacerými vylepšeniami, ktoré urýchľujú export dát na web
- možnosť k akejkoľvek informácii pripojiť fotogalériu s fotkami, ktoré server automaticky upraví a prispôbi (rýchle a jednoduché zadávanie)
- vylepšený spôsob zadávania nových oznamov, vyhlášok, výberových konaní, nariadení, podujatí, výstav

8.4. Systém monitorovania a hodnotenia

Systém monitorovania spočíva v sledovaní zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Súčasne je potrebné hodnotiť plnenie opatrení, aktivít a projektov stanovených v akčnom pláne. Tieto úlohy bude vykonávať pracovná skupina zodpovedná za implementáciu. Pre hodnotenie sú stanovené kritériá podľa nasledujúcej tabuľky.

Pracovná skupina by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí

by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili prípadné zmeny.

Výstupom hodnotenia je hodnotiaca správa za príslušný kalendárny rok, ktorá zhodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov. Plán priebežných hodnotení je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Pre každý kalendárny rok, vo väzbe na prípravu rozpočtu a zasadnutie pracovnej skupiny, odporúčame aktualizovať, resp. pripraviť akčný plán, ktorý pre jednotlivé aktivity a projekty podrobne definuje úlohy a postupové kroky potrebné pre ich realizáciu v danom roku.

Podkladom pre monitorovanie a hodnotenie plnenia programového dokumentu sú merateľné ukazovatele, ktoré sú priradené každej aktivite / projektu v programovej časti.

Tabuľka č. 33 - Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2016 – 2020.

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	2017 (po ukonč. I. etapy)	▪ podľa rozhodnutia obce / vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	Raz ročne ku zasadnutiu OcÚ	▪ v prípade zmenených skutočností
Tematické hodnotenie časti PHSR	2017(po ukonč. I. etapy)	▪ téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci rok ▪ kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		▪ pri značnom odklone od stanovených cieľov a dosiahnutých hodnôt ukazovateľov ▪ pri návrhu na revíziu PHSR ▪ na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Z procesu monitorovania a hodnotenia je potrebné vyhotoviť záznam a monitorovaciu správu. Rovnako sa vyhotovuje správa aj z verejného prerokovania PHSR a z prerokovania jeho aktualizácie – podľa vzoru v tabuľke.

8.5. Akčný plán na obdobie dvoch rokov

Súčasťou realizačnej časti PHSR je akčný plán. Je spracovaný pre jednotlivé prioritné oblasti a obsahuje aktivity na obdobie aktuálneho rozpočtového roku a ďalších 2 rokov (n+2). Akčný plán má iniciačný charakter – na krátke obdobie, preto ho bude potrebné priebežne v nasledujúcich rokoch dopĺňať o nové aktivity.

Akčný plán pre Prioritnú oblasť A – Infraštruktúra a občianska vybavenosť

Aktivita/projekt	termín (rok)	zodpov edný	financova nie
<i>A 1. 1. projekt: Vybudovanie chodníkov a miestnych komunikácií v obci</i>			
<i>A. 2.1. projekt: Rozšírenie verejného vodovodu a kanalizácie</i>			
<i>A.3.1. projekt: Tvorba multifunkčného ihriska</i>			
<i>A.3.2. projekt: Modernizácia a rozšírenie existujúceho miestneho kultúrneho domu obce pre kultúrne a spoločenské účel, starého KD, materskej školy</i>			
<i>A.3.3. projekt: Motýle života – sociálne zariadenie pre lepší život</i>			
<i>A.4.1. Rozšírenie počtu stavebných pozemkov, zmena klasifikácie pôdy - obec</i>			
<i>A.4.2. Usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom a vytvorenie stavebných pozemkov - obec</i>			
<i>A. 4.3. projekt: Byty pre mladých a sociálno-znevýhodnených občanov</i>			

Akčný plán pre Prioritnú oblasť B – Spoločenský život, pracovný trh a podnikanie

Aktivita/projekt	termín(r ok)	zodpov edný	financova nie
B.1.1. Podpora aktívneho zamestnania – programy úradu práce, obecný sociálny podnik			
B.1.2. Podpora samozamestnanosti obyvateľov a malých podnikov v poľnohospodárstve, cestovnom ruchu alebo farmárstve			
B.2.1. Podpora obnovy a/alebo vzniku priemyselného parku. Tvorba priaznivých podmienok pre rozvoj nových podnikateľských subjektov – podpora zo strany obce pre ľahkú industriu			
B 2.2. Realizácia pravidelnej informovanosti o možnostiach získavania finančnej podpory na rozvoj podnikania – podpora remeselníkov, poľnohospodárov, a pod.			
B.2.3. Podpora predaja z dvora. Rozvoj farmárskych trhov v rámci MAS Pod Vrhlatom.			
B.3.1. projekt: Budovanie profesionálnej kapacity občanov obce Jasenova			
B.3.2. Posilnenie spolupráce s ostatnými obcami MAS a takisto aj so zahraničnými obcami – rozšírenie povedomia občanov			
B.4.1. Doplnenie obsahu, zatriktívnenie a aktualizácia webstránky obce. Systém elektronickej komunikácie s občanmi			
B.4.2. Organizovanie besied a spoločenských podujatí pre obyvateľov, podpora FS Dupna, rozvoj Folklórneho festivalu			

Akčný plán pre Prioritnú oblasť C – Životné prostredie

Aktivita/Projekt	termín(rok)	zodpove dný	financovani e
<i>C.1.1. projekt: Zlepšenie životného prostredia obce Jasenov</i>			
<i>C.1.2. projekt: Veľké upratovanie Jasenova</i>			
<i>C.2.1 Revitalizácia a kultivácia zelene– nadväzuje na aktivačné práce Priorita B</i>			

C.3.1. Realizácia enviromentalných prednášok a besied. Zlepšenie monitorovacích mechanizmov ohľadom znečistenia odpadov

C.3.2. Organizovanie zberových akcií

C.4.1. projekt: ČOV Jasenov

C.4.2. Podpora investorskej iniciatívy v oblasti obnoviteľných zdrojov energie

Akčný plán pre Prioritnú oblasť D – Cestovný ruch a služby pre obyvateľov a návštevníkov

Aktivita/Projekt	termín(rok)	zodpovedný	financovanie
D.1.1. Zriadenie rodinných penziónov, rozvoj kreatívneho a kultúrneho priemyslu, samostatné-zárobkových činnosti, podpora aj prostredníctvom kontaktov, materiálno-technického zázemia a zjednodušených administratívnych procesov spojených s podnikaním.			
D.1.2. projekt: Tradície a krásy rodnej krajiny			
D.1.3. projekt: Tradície a krásy rodnej krajiny			
D.2.1. projekt: Atraktívne zelené trasy Jasenova			
D.2.2. projekt: Atraktívne zelené trasy Jasenova			
D.2.3. projekt: Zelené trasy Jasenova			
D.2.4. projekt: Atraktívne zelené trasy Jasenova			
D.3.1. Stratégia, reklama a propagácia ponuky cestovného ruchu v obci			
D.3.2. projekt: Partnerstva pre podporu kultúrneho dedičstva			
D. 3.3. projekt: Oživenie kultúrnych tradícií – rozvoj príležitosti pre obyvateľov Jasenova			
D.4.1. Kalendár kultúrnych a športových udalostí, slávností. Udržiavanie vyváženého spektra podujatí a aktivít kultúrno-spoločenského života			

9. Finančná časť

9.1. Finančné zabezpečenie realizácie

Finančná časť obsahuje návrh finančného zabezpečenia jednotlivých opatrení a aktivít s preferovaným modelom viaczdrojového financovania, s prepojením na programový rozpočet obce. Mnohé aktivity a opatrenia predstavujú finančne náročné projekty. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu. Pre jednotlivé aktivity a projekty sú predbežne určené nielen náklady, ale aj zdroje financovania.

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov budú v zásade pochádzať z troch hlavných zdrojov:

- verejné zdroje (rozpočet obce, štátny rozpočet)
- súkromné zdroje
- fondy Európskej únie

Verejné zdroje

Ako ukázala analýza rozpočtovej situácie, zdroje obce aj v prípade optimálneho vývoja umožňujú realizovať len menšie investičné akcie. Pre väčšie projekty bude preto nutné získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým fondov EÚ.

Je samozrejme nutné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty je možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektoru alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú obce len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Z hľadiska investičných projektov obcí prichádzajú do úvahy:

- Štátny fond rozvoja bývania - príspevky na výstavbu nájomných bytových domov podľa stanovených kritérií
- Environmentálny fond – príspevky na projekty v oblasti životného prostredia

Isté možnosti pre financovanie menších projektov v oblasti kultúry a športu vyplývajú z výziev vypisovaných Prešovským samosprávnym krajom.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i

pre miestnych obyvateľov. Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť aj na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov. Pokiaľ ide o projekty a aktivity obsiahnuté v tomto dokumente, časť z nich počíta s príspevkami zo súkromných zdrojov, prípadne sa budú realizovať v spolupráci s verejným sektorom.

Fondy Európskej únie

Po vstupe SR do Európskej Únie sa obciam a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Je založená na štyroch štrukturálnych fondoch:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – financuje infraštruktúru, investície do tvorby pracovných príležitostí, miestne rozvojové projekty a pomoc malým firmám
- Európsky sociálny fond (ESF) – podporuje návrat nezamestnaných a znevýhodnených skupín do pracovného života, financovaním odbornej prípravy a systému podpory ich zamestnávania
- Európsky poľnohospodársky a garančný fond (EAGGF) – finančne podporuje rozvoj vidieka a pomoc farmárom najmä v zaostávajúcich regiónoch
- Finančný nástroj na riadenie rybolovu (FIFG) – pre naše územie nie je relevantný

V programovom období 2014 – 2020 bude pomoc z fondov EÚ čerpaná prostredníctvom operačných programov:

- OP Efektívna verejná správa
- OP Integrovaná infraštruktúra
- Integrovaný regionálny operačný program
- OP Kvalita životného prostredia
- OP Ľudské zdroje
- Program rozvoja vidieka
- OP Výskum a inovácie
- OP Rybné hospodárstvo
- OP Technická pomoc

Obce sa budú môcť uchádzať o finančné prostriedky predovšetkým z Integrovaného regionálneho operačného programu, prostredníctvom Programu rozvoja vidieka.

Na podporu projektov cezhraničnej spolupráce obcí a ďalších subjektov je možné využiť programy cezhraničnej spolupráce a programy medziregionálnej spolupráce EÚ (Interreg a i.).

Pri definovaní opatrení, aktivít a projektov v tomto programovom dokumente boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

9.2. Finančný plán

Súčasťou indikatívneho finančného plánu je:

- indikatívny rozpočet na roky 2016 – 2020 – pre jednotlivé priority
- finančný rámec plánovaných projektov a aktivít – pre jednotlivé priority

Schválený indikatívny rozpočet sa zapracuje do programového rozpočtu obce a ďalších záväzných dokumentov, vrátane akčných plánov.

Indikatívny rozpočet - sumarizácia v tis. Eur	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
Prioritná oblasť A – Základná infraštruktúra a občianska vybavenosť	350000	420000	500000	520000	550000	600000	2940000
Prioritná oblasť B – Spoločenský život, pracovný trh a podnikanie	50000	120000	130500	135000	150000	164400	614900
Prioritná oblasť C - Životné prostredie	10000	71000	120000	170000	180000	190000	633000
Prioritná oblasť D – Cestovný ruch a služby pre obyvateľov a návštevníkov	25000	30000	50000	70000	80000	100000	355000

Finančný rámec pre realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť A – Základná infraštruktúra a občianska vybavenosť (v tis. Eur)

Označ. opatr.	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu	Verejné zdroje celkom	Národné zdroje celkom	Zdroje EÚ celkom	Súkrom. zdroje	Úver. zdroje	EIB	Iné zdroje
		a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
A.1.	A.1.1.	120.000						–	
A.2.	A.2.1.	930.000							
A.3.	A.3.1.	280.000							
	A.3.2.	430.000							
	A.3.3	280.000							
A.4.	A.4.1.	180.000							
	A.4.2.	220.000							
	A.4.3.	500 000							
		2 940 000							

Finančný rámec pre realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť B – Spoločenský život a podnikanie (v tis. Eur)

Označ. opatrenia	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu	Verejné zdroje celkom	Národné zdroje celkom	Zdroje EÚ celkom	Súkrom. zdroje	Úver. zdroje	EIB	Iné zdroje
		a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
B.1.	B.1.1.	175 000						–	
	B.1.2.	120 000							
B.2.	B.2.1.	250 000							
	B.2.2.	25 000							
B.3.	B.2.3.	10 000							

	B.3.1.	10200							
	B.3.2.	7 500							
B.4.	B.4.1.	12 000							
	B.4.2.	5 200							
		614 900							

Finančný rámec pre realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť C – Životné prostredie (v tis. Eur)

Označ. opatrenia	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu	Verejné zdroje celkom	Národné zdroje celkom	Zdroje EÚ celkom	Súkrom. zdroje	Úver. zdroje	EIB	Iné zdroje
		a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
C.1.	C.1.1	225 000						–	
	C.1.2	7 500							
C.2.	C.2.1.	20 500							
C.3.	C.3.1.	3 500							
	C.3.2.	26 500							
C.4.	C.4.1.	0							
	C.4.2.	350 000							
		633 000							

Finančný rámec pre realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť D – Cestovný ruch a služby pre obyvateľov a návštevníkov (v tis. Eur)

Označ. opatrenia	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu	Verejné zdroje celkom	Národné zdroje celkom	Zdroje EÚ celkom	Súkrom. zdroje	Úver. zdroje	EIB	Iné zdroje
		a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
D.1.	D.1.1.	245 100						–	
	D.1.2.	22 000							
	D.1.3.	10 000							
D.2.	D.2.1	8 000							
	D.2.2.	8 000							
	D.2.3.	4 000							
	D.2.4.	3500							
D.3.	D.3.1.	2800							
	D.3.2.	3600							
	D.3.3.	38 000							
D.4.	D.4.1.	10 000							
		355 000							

Z hľadiska finančného zabezpečenia existuje riziko, že obmedzené finančné zdroje nebudu postačovať na realizáciu všetkých navrhovaných projektov a aktivít. Je preto potrebné definovať priority. Na základe viackriteriálneho hodnotenia bola jednotlivým projektom / aktivitám priradená vysoká / stredná / nízka priorita.

10. Odporúčania

Obec Jasenov má potenciál na rozvoj zelene aj kultúrnej turistiky, ale zároveň by mohla investovať do rozvoja pracovných miest pre mladých a rozvoja malých a stredných podnikov. Z prieskumu verejnej mienky vyplýva, že ľudia sú málo ochotní cestovať za prácou, ale sú zároveň aj menej pripravený rozbiehať podnikanie. Preto je dôležité aby obec sústredila osvetové aktivity na strane jednej na odbornú prípravu mladých, či nezamestnaných v odvetviach služieb cestovného ruchu, a na strane druhej je dôležité podporovať samozarobkové činnosti v rámci rozvoja malého a stredného podnikania, remesiel, umeleckých a kultúrnych produktov, vo farmárstve, rybnom hospodárstve, atď.

Potenciál na zvýšenie zamestnanosti v obci vidíme najmä v tvorbe priaznivých podmienok na realizáciu investícií do odpadového hospodárstva, obnoviteľných zdrojov, či energetickej efektívnosti.

Obec môže podporovať malých a stredných podnikateľov hlavne prostredníctvom:

- administratívnej podpory
- informácií
- výhodného prenájmu pozemkov
- výhodného prenájmu priestorov
- realizáciou činností napr. podporou propagácie produktov a služieb podnikateľov
- podporou demografického rozvoja – zatriktívňovať obec pre nových obyvateľov
- zlepšiť podmienky pre život mladých aj nových obyvateľov
- vytvoriť komplexnú sociálnu, vzdelávaciu a zdravotnú starostlivosť pre občanov

10.1. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov je strednodobý rozvojový dokument, s plánovacím horizontom do roku 2020, pričom stratégia rozvoja sa viaže k roku 2025 ohľadom možnosti ohodnotenia činnosti z roku 2020 počas doby 5 rokov využitia služieb, činnosti a infraštruktúr. Dokument vyjadruje víziu a stratégiu rozvoja obce, ďalej podrobnejšie stanovuje priority, opatrenia a aktivity rozvoja obce. Je výsledkom spolupráce najvýznamnejších aktérov obce s externými expertmi.

Dokument tvorí 5 hlavných častí – analytická časť, strategická časť, programová časť, realizačná časť a finančná časť.

Dokument nepodlieha posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov (posudzovaniu podliehajú len PHSR VÚC a krajských miest).

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov po jeho prerokovaní schvaľuje obecné zastupiteľstvo, rovnako ako jeho aktualizácie.

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych aktivít a projektov v podobe iniciačného akčného plánu je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii.

Údaje o schválení PHSR

Dokument	Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenov Štruktúra: v súlade s príslušnou legislatívou a Metodikou na vypracovanie PHSR
Spracovanie	Forma spracovania: pomocou externých expertov Obdobie spracovania: 10/2015 – 04/2016 Riadiaci tím, pracovné skupiny Externá odborná spolupráca Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou Náklady na spracovanie – vlastné zdroje
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy (OZ) Verejné pripomienkovanie – prostredníctvom internetovej stránky
Schválenie	Dňa 27.4.2016 uznesením OcZ č. 3/2016